

Nepriklausoma

Lietuva

LITUANIE INDEPENDANTE • INDEPENDENT LITHUANIA WEEKLY

Nr. 37 • 1983 RUGSĖJO - SEPTEMBER 8 d.

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

7722 GEORGE St. LA SALLE, P. Q. H8P IC4, Tel: 366-6220 35 c.

SAVAITINIAI ĮVYKIAI

SOVIETAJ NUŠOVĖ KORĖJOS KELEIVINĮ LĖKTUVĄ

Korėjos keleivinis lėktuvas su 269 keleiviais žuvo, paklydęs nuo kurso. Jį užpuolė 8 sovietų naikintuvai ir prieš visas tarptautines taisykles, nušovė, paleidę į jį raketą.

Keleivių tarpe buvo ir 10 kanadiečių, 61 amerikietis, 76 korėjiečiai, 28 japonai, 22 taiwaniečiai, 14 Hong Kongo kinečių ir kt.

Lėktuvas skrido iš New York'o, sustojo Anchorage Aliaskoje ir vėl pakilo P. Korėjos kryptin. Artėjant prie Kamčatkos pusiasalio, atrodo, kad nuklydo nuo kurso instrumentams tiksliai nedirbant.

Pietryčiuose nuo Kamčatkos tarptautinė radijo komunikacijos tarnyba Japonijoje užrašė pasikalbėjimus tarp sovietų naikintuvų ir jų priešlėktuvinės kontrolės štabo.

JAV žvalgybos parodymai, Japonijos ir Korėjos liudijimai, radarų, kasečių ir kitokių priemonių pagalba nustatyta, kad, nesilaikant įstatymų, JAV tarptautinių taisyklių, lėktuvas buvo sovietų nušautas.

Pirmiausia sovietai tai paneigė, paskui tylėjo.

Galų gale, matydami, kad neišsisuks, pradėjo sakyti, kad lėktuvas skrido be šviešų, kas buvo įrodyta, kad ne tiesa. Taip pat sako, kad lakūnas, kuris šovė, palaikė tą lėktuvą žvalgybinio. Bet vistiek tiesiai neprisipažino, kad nušovė keleivinį lėktuvą, nesilaikant tarptautinių taisyklių, įteigė tokiam lėktuvui peržengia uždraustą zoną.

Šį įvykį JAV prezidentas pavadino "Korean airline massacre"- skerdynėmis ir kad tai yra nusikaltimas prieš žmoniškumą. Specialioje TV programoje, prez. Reagan'as pasakė, kad labai būtų lengva galvoti apie kerštingą atsiskaitymą, bet tai nebūtų teisingas atsakymas. Mes norime teisingumo ir veiksmų, kad tokie įvykiai nepasikartotų.

Taip pat reikalavo, demonstruodamas ir to tragiško skrydžio kasečių ištraukas, kad Sovietų Sąjunga prisipažintų tiesioginiai ir duotų pilną ataskaitą, kaip tai įvyko. Jis taip pat patvirtino, kad nėra jokios galimybės neatsikirti keleivinio lėktuvo nuo žvalgybinio. Kartu su 13 kitų kraštų žuvusių keleivių vyriausybėms, JAV reikalauja reparacijų už mokesčio iš Sovietų Sąjungos.

Sovietų TV komentatorius Maskvoje pasakė, kad: "Mūsų priešlėktuvinė ataka atliko savo pareigą gindama savo tėvynės saugumą". /!/

NAUJASIS IZRAELIO MIN. PIRMININKAS

Yitzhak Shamir, Begin'ui pasitraukus iš savo posto, laimėjo jo pareigas. Jis yra labai aktyviai veikęs išlaikymui koalicijos, kurios dėka ir Begin'as taip ilgai išbuvo min. pirmininku.

Visus tačiau neramina, kad Shamir'as palaiko mintį, jog Ariel Sharon'as, viešai apkaltintas už netiesioginį išvėlimą į Palestiniečių pabėgėlių stovykloje Beirute žudynes, vėl galėtų gauti ministerio vietą naujame kabinete.

Y. Shamir'as pasižymėjo savo aršumu ir ekstremizmu. Be to, jis taip pat fanatiškai tiki Izraelio valstybės "pašaukimu".

Šiek tiek vilties teikia tai, kad vis dėl to, gali eiti ir kompromisą, kai kuriais atvejais. Būdamas 3 ir 1/2 metų Užsienio Reikalų ministeriugana stipriai pablogino santykius su JAV ir pagerino su Europos, Azijos, P. Amerikos ir net Afrikos kraštais.

BUVĘ KUNIGAI VATIKANE

Vedę buvę R. katalikų kunigai lankėsi Vatikane kartu su savo šeimomis ir meldėsi prie Šventojo Petro kapo, kuris buvo pirmasis vedęs krikščionių kunigas ir reikalavo, kad Bažnyčia panaikintų kunigams celibato reikalavimą ir gražintų teisę grįžti į savas parapijas.

Ši grupė, pabaigusi keturių dienų kongresą šiaurėje nuo Romos, pareiškė, kad yra apie 70.000 vedusių buvusių kunigų.

Dauguma jų save tebelaiko kunigais, nors ir turėjo pasitraukti iš viešų pareigų. Kai kurie sakė, kad jie dar vis reguliariai laiko mišias privačiai savo namuose, šeimos ir suprantančių draugų tarpe. Jau seniai šis senoviškas celibato įstatymas kelia diskusijas ir kontroversijas. Protestantai krikščionys šią problemą išsprendė.

AZIJOS INVESTORIAI NUPIRKO MONTREALIO HOTELĮ

Grupė Azijos investorių iš Singapuro nupirko "Four Seasons Hotel" Montrealyje, Sherbrooke St. W. Hotelį ir toliau tvarkys "Four Seasons" organizacija.

Iki dabar - nuo 1977 n. - hotelis priklausė akcininkų būvei, kuri turėjo 33% akcijų ir Citicomic Inc. B-veį; abi randasi Toronte.

MULRONEY PASKIRSTĖ DARBUS

Brian Mulroney, laimėjęs vietą Kanados Parlamente, paskelbė opozicijos pseudokabinetą. Pažymėtini šie asmenys:

Sinclair Stevens, 56 m., gabus, labai konservatyvus - būtų kritikas užsienio reikalams; John Crosbie, 52 m., finansų kritikas, geras kalbėtojas; Michael Wilson, 45 m. - industrijos ir prekybos reikalams, turįs patyrimo užsienio prekyboje. Pajėgus darbuotojas, turįs gerą patyrimą versle, vice-direktorius Dominion Securities įstaigoje; Tom Siddon, 41 m., inžinerijos daktaras iš Vancouver'io. Jis lankė Albertos Universitetą ir studijas baigė Toronto Universitete. Jis rūpinsis krašto energijos reikalais; Don Mazankowski, 48 m., transporto srityje. Jei Peter Laughheed kada nors pasitrauktų iš Albertos Torylyderio vietos, Mazankowski

būtų pirmasis kandidatas jo vieton.

Mulroney netrukus praneš šešių asmenų specialios grupės sudėtį. Ji svarstys ir ieškos sprendimų ekonominėms problemoms. Jų tarpe ir Crown korporacijų rolę bei galios centralizavimą ministerio pirmininko įstaigoje.

Bus pakviesti atstovai iš verslo, darbo ir universitetinių sluoksnių dirbti šalia parlamentinės opozicijos branduolio.

PAVYZDYS KITIEMS

Manitobos provincijos Ministerių Kabinetas nutarė neimti jiems priklausančio algos pakėlimo po \$1,908 už šiuos metus/ būtų pirmas pakėlimas nuo 1980 m. /, laikantis vyriausybės algų ribojimo politikos.

Šiuo atveju ypatingai turėtų susidomėti Quebec'o provincinė vyriausybė ir pasimokyti.

V-TOJO PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESO PASKELBTO MENO KONKURSO KANADOS LIETUVIAMS MOKINIAMS, LAIMĖTOJAI:

Konkurse dalyvavo per 100 mokinių, iš kurių buvo atrinkti 12 laimėtojų V PLJ Kongreso Studijų Dienų metu Trento Universitete.

I-oje grupėje /5-8 m./ - laimėjo Vincentas MAČYS - I-ą premiją, Teresė MIKELENAITĖ - II, Jonas OLEKAS - III-ą;

II-je grupėje /9-11 m./ - Audra PAULIONYTĖ - I-ą premiją, Kristina ALDERDICE - II, Andrius PAŠKUS - III-ą;

III-je grupėje /12-14 m./ - Rima ALDERDICE - I-ą premiją, Eglė KVEDERA-

TĖ - II, Romas ALDERDICE - III-ą;

IV-je grupėje /15-16 m./ - Loreta MAČYTĖ, Rasa MALINAUSKAITĖ, Paulius GREIČIŪNAS - I-ą premiją.

Mokyklos sieninės tapybos /"mural"/projekto konkursą laimėjo MONTREALIO LITUANISTINĖ MOKYKLAS mokinės Daiva BARŠAUSKAITĖ ir Lina CELTORIŪTĖ.

Kažin kodėl sunku patikėti, kad visoje Kanadoje, visose lituanistinėse mokyklose buvo tik 100 minimo amžiaus grupių vaikų...

PRANEŠA ELTA:

MADRIDO KONFERENCIJA EINA Į GALĄ

Š. m. liepos 15 d. JAV delegacijos pirmininkas, ambasadorius Max M. Kampelman suteikė spaudai žinių apie Madride pasiektus susitarimus.

35 valstybės, dalyvaujančios beveik tris metus užtrukusioje Madrido konferencijoje, sutarė visais klausimais, išskyrus Maltos problemą. Ambasadoriaus nuomone, Madrido baigminis aktas pajildys 1975-tų metų Helsinkio aktą naujais nuostatais apie darbininkų teises organizuoti, žmogaus teises, Helsinkio akto vykdymo stebėtojus, religijos teises, ryšius tarp žmonių ir šeimų sujungimą, lankymąsi diplomatinėse ir konsularinėse misijose, informaciją, žurnalistų teises ir priemonės prieš terorizmą.

Sutarta ateityje sušaukti sekančius 8-ius pasitarimus:

1. 1984 m. sausio 17 d. Stokholme - konferenciją spręsti saugumo ir pasitikėjimą ugdančias priemones, bei nusiginklavinimą kad sumažinus netikėto karinio užpuolimo pavojų. Sutarta taip pat, kad šios priemonės būtų taikomos visoje Sovietų Sąjungos europajinėje dalyje iki Uralo kalnų, vietoj Sovietų ankščiau siūlomų 250 klm. (šiai konferencijai 3-jų savaitių paruošiamieji darbai prasidės š. m. spalio 25 d. Helsinkyje).

2. 1984 m. kovo 21 d. Atėnuose - šešių savaitių pasitarimai apie priemones taikiai išspręsti ginčus.

3. 1984 m. spalio 16-26 d. Venecijoje - seminaras apie Viduržemio jūros valstybių bendradarbiavimą.

4. 1985 m. gegužės 7 d. Ottavoje - šešių savaitių pasitarimai apie žmogaus teises.

5. 1985 metais Helsinkyje - posėdis Helsinkio Akto dšimtmečiui paminėti.

6. 1985 metų bėgyje, Budapešte - forumas kultūros klausimais.

7. 1985 m. balandžio 16 d. Berne, Šveicarijoje - šešių savaitių pasitarimai apie kontaktus tarp įvairių šalių piliečių.

8. 1985 m. lapkričio 4 d. Vienoje - Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo peržvalgos konferencija.

Š. m. liepos 21 d. Kongreso Rūmuose ambasadorius M. Kampelman suteikė papildomų paaiškinimų ir atsakė į susirinkusiųjų paklausimus viešame posėdyje, sušaukta me JAV Kongreso Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Komisijos, pirmininkaujant kongresmanui Dante B. Fascell.

Posėdyje dalyvavo dr. D. Krivickas, dr. J. Genys, dr. J. Valaitis ir M. Samatienė.

Tikimasi, kad Madrido konferencija baigsis rugsėjo mėnesį dalyvaujant užsienio reikalų ministeriams.

NAUJA REZOLIUCIJA APIE RUSŲ KALBOS MOKYMĄ

Maskvos Pradva gegužės 27 d. pranešė, kad KP politbiuras svarstė kaip dar pagerinti rusų kalbos mokymą ne rusų respublikose. Buvo priimta rezoliucija, kurioje išvardinta visa eilė priemonių užtikrinti, kad kiekvienas nerusų laisvai naudotų rusų kalbą. 1975 m. Taškente priimtos rezoliucijos panašia tema buvo pasmerktos lietuvių savilaidinės spaudos skiltyse; ir kitose sovietinėse respublikose, ypač Gruzijoje, rezoliucijos iššaukė protestus ir demonstracijas. Nerusų respublikose į šias rezoliucijas ir priemones žiūrima kaip į rusinimo įrankius.

NAUJI AREŠTAI LATVIJOJE

Stokholmo radijas pranešė, kad balandžio mėnesį buvo areštuotas latvių patriotas Ints Calitis ir baptistų veikėjas, Janis Rožkalns. Calitis dalyvavo pabaltiečių vienybės sąjūdyje. 1977-ais metais, kratos metu, jo buvo rasti Estijos-Latvijos-Lietuvos Tautinio Sąjūdžio Vyriausio Komiteto dokumentai. Po Viktoro Petkaus suėmimo, Calitis su šešiais kitais latviais ir estais pasiuntė laišką Tarptautinei Amnestijai (Amnesty International), prašydamas akcijos Petkui paleisti. 1978-ais metais Calitis buvo atvežtas į Vilnių liudyti Petkaus byloje, bet atsisakė duoti parodymus prieš jį. Nebodamas oficialaus perspėjimo, Calitis nenustojo veikęs drauge su kitais pabaltiečių aktyvistais. 1979-ais metais jis pasirašė pabaltiečių protestą prieš Molotovo-Rubentropo pakta.

OLANDŲ PROFESORIUS RAŠO KNYGĄ APIE PABALTIJĄ

Gegužės-birželio mėnesį Amerikoje lankėsi dr. Martin van den Heuvel, Amsterdamo Universiteto Rytų Europos Instituto vyresnysis mokslinis bendradarbis ir konsultantas Pabaltijo klausimais Hagos Santykių Institute. Jis matėsi su VLIKO pirmininku dr. K. Bobeliu, dr. V. Vardžiu ir kitais lietuvių, latvių ir estų veikėjais bei intelektualais. Jo viešnagės Amerikoje pagrindinis tikslas buvo susipažinti su šaltiniais apie Pabaltijį Amerikos bibliotekose. Čia sukaupia medžiagą, kalbėjo jis, padės jam parašyti užsimotą knygą olandų kalba apie Pabaltijį. Ji prasidės su tautinio atgimimo laikotarpiu (19 šimtmečiu) ir baigsis pabaltiečių teisių veikėjų areštais ši pavasarį.

Kas pažadino van den Heuvelo susidomėjimą Pabaltijo kraštais? Kaip Sovietų Sąjungos tyrinėtojas, jis turėjo susitelkti į kurią nors sritį; jam, kaip olandui, Pabaltijis pasirodė ypač įdomus ir artimas. Su Olandija juos sieja istorija, seni prekybiniai ryšiai. Ir Pabaltijis, ir Olandija-maži kraštai pergyveno žiaurias svetimų okupacijas: jų valstybinė egzistencija priklausė ir tebeprisklauso nuo santykių tarp didžiųjų valstybių, nuo politinės pusiausvyros Europoje. Giliau Pabaltijo problemas studijuoti jį paskatino ir Isako Kaplano emigracija iš Lietuvos į Olandiją. Prieš septynerius metus atsirado žmogus, kuris galėjo verstti dokumentus iš lietuvių ir olandų kalbą, rašyti apie Lietuvą olandų spaudoje, padėti Rytų Europos Institutui gilinti Pabaltijo studijas.

Van den Heuvel pasakoja, kad Olandijoje ilgą laiką buvo nedaug kalbama apie Rytų Europą, įskaitant Pabaltijį, apstu knygų apie Etiopiją ir Angolą, Kubą bei Vietnamą, bet beveik nieko apie Lietuvą, Latviją ir Estiją. Daugelis olandų intelektualų ir žurnalistų karštai rėmė laisvę ir tautų apsisprendimą vadinamojo Trečiojo pasaulio kraštuose, bet neminėjo Rytų Europos.

Anot jo, olandai turėtų suprasti, kad jų pačių laisvė ir nepriklausomybė nėra koks istorinis ar geografinis dėsnius, bet paprasčiausias laimės dalykas. Ir olandai galėjo ir tebegali atsidurti Pabaltijo kraštų padėtyje. Pasisakydami už laisvą tautinį apsisprendimą Pabaltijo kraštuose, olandai sustiprintų ir savo pačių nepriklausomybę.

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la liberation de la Lituanie! Loyoute au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS "NL" SPAUDOS BENDROVĖ.
REDAGUOJA – REDAKCINĖ KOLEGIJA
TELEFONAS: (514) 366-6220

Second Class Mail, Reg. Nr. 1952. Return postage guaranteed.
Postage paid at Montreal, CP. Published by the Independent
Lithuania Publishing Co., 7722 George St. LaSalle, P.Q.
H8P 1C4

Metinė prenumeratos kaina Kanadoje – \$ 16.00
Rėmėjo – \$ 20.00

P.S. Bendradarbių ar korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai turi atitikti redakcijos nuomonę. Rankraščiai gali būti trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra, gražinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija arba leidykla neatsako.

Maskva Tęsia Savo Kova su Neatsakingais Pareigūnais ir Korupcija

/PARUOŠĖ L.J/

Komunikatai taip dailiai, sklandžiai surašyti, tarsi būtų atkeliavę iš paties Andropov'o kabineto. Sunku susigaudyti, ar esama rimtų dalykų, ar tai tik įprastas Sovietijai ritualas.

Korupcija, vidinis valdančiųjų sluogsnių supuvimas, klasių nelygybė – žinomi Vakarams nuo seno. Apie tai kalbėjo ir Hedrick Smith /"The Russians"/ ir V o s l e n s k i s /"Nomenklatura"/ ir kiti – užsienio korespondentai, disidentai, Visi jie yra pamažėli atskleidę kaip ten "varnas varnui akies nekerta", yra davę faktų apie liaudies išnaudotojų Nomenklaturistų klasę, kyšininkavimą, nepotizmą, malversacijas ministerijose ir pramonėje, slapukišką kapitalizmą... O apie tai, kaip verčiasi per galvą eilinis žmogus, apie spekuliaciją, "blatą", juodąją rinką yra prirašyta tiek ir tiek.

Nejaugi dabar nutarta rimtai kovoti su tomis neigiamybėmis, su ekonominiais – socialiniu vėžiu? Čia, galbūt, prasimuša komunikato tikslai: įtikinti savo žmones, o ypatingai Vakaruose, kad Andropov'o asmenyje turime "Gerąjį Ganytoją", pasiryžusį išvaryti iš šventyklos "pirklius, muftininkus ir fariziejus". Ar ne todėl cituojama kažkokio nežinomo pareigūno nuomonė, kad dabartinis valymas esąs toks, kokio pasaulis nematęs per 30 paskutiniųjų metų. Nebent būtų šios informacijos antrinė paskirtis – įtaigoti Vakarus, kad Sovietų Sąjunga nemažiau pasenusi ir išgverusi, kaip kad jos karštinčiai valdovai, ir tuo pačiu kariniai būtų nepavojinga. Pagaliau, neatmestina ir prielaida, kad šiuo metu Kremliuje vyksta ir kova dėl valdžios, ir jos ataidžius galima pastebėti iš šių pranešimų.

Kada nors pasaulis sužinos tikrus faktus, bet apie korupcijos buvimą SSSR abejoti netenka. Juo labiau, kad yra knygų, mėginusių atskleisti bent dalinai jos vaizdą. Tokia, pav., yra Ilja Z e m t s o v 'o La corruption en Union Sovietique/Paris, Hochtette, 1976/, kuriai įvadą yra parašęs prof. Alain B e s a n ç o n. Šiais metais Paryžiuje pasirodė kitas veikalas ta tema: Constantin S i m i s, La societe corrompue; le monde du capitalisme sovietique. Constantin Simis yra slapyvardis. Tai advokatas, buvęs Maskvos Teisės Instituto mokslo darbuotojas. Jam pavyko prakišti savo knygos rankraštį į Vakarus prieš tai, kai jį su žmona ištrėmė iš SSSR.

1966 metais, rašo autorius, vienas popieriaus fabrikas, priklausantis Kamos kombinatui ir gaminas liuksusinės rūšies popierių, pagamino 10.000 tonų prastos kokybės popieriaus vieton Maskvos Plano Komisijos numatyty 40.000 augštos kokybės gaminių. Viena šio deficito priežasčių buvo toji, kad australų gamybos mašinos, kurias buvo tik ką atgabėję įmonėn, jau tuo metu buvo pasenusios. Dalį jų tekę trenkti lauan.

Praėjo septyni metai ir 1973 – taisiais tos mašinos, kurios jau 1966 m. buvo pripažintos pasenusiom, vis dar tebeveikė, o produkcija nustumo nuo 10.000 iki 6000 tonų per metus.

Kiekvienas, išgirdęs tokius sovietinės tikrovės faktus pasiklausą tą patį klausimą: "Kodėl fabriko viršininkas priėmė tas netikusias mašinas?" Atsakymas labai paprastas. Sovietų potvarkiai neleidžia jam kitaip pasielgti. Taip jau yra, kad fabriko, kuris gamina 10 milijonų vertės prekes, vadovybė negali atsisakyti tų mašinų, kurias jai atsiuntė pagal tiekimo planą, net ir puikliausiai žinant, kad jos nieko nevertos. Potvarkiai nedraudžia jai jų atsisakyti, bet tiekimo planavimas taip surėdytas, kad viršininkas nieko negaus mainais jų atsisakydamas. Planas n e p r a m a t o, kad pristatoma mašininerija gali būti su trūkumais.

O tačiau Planas yra taip viską pramatantis, kad įmonės vadovui nevalia išleisti tūkstančio rublių pagal savo nuožiūrą.

Atrodytų, kad ši sistema privalėtų užkirsti kelią bet kokiai korupcijai, tačiau vyksta priešingai. Ši hipercentralizacija pagimdė šalutinę ekonominę sistemą, lygiagrečiai su pirmaja, bet neoficialią, kadangi pirmoji sistema n e g a l i veikti b e t o s p a š a l i n ė s, antrosios.

Oficialiai, sovietinė sistema reikalauja iš įmonės vadovo, kad jis įgyvendintų integraliai numatytą laikų jam nustatytą planą. Nuo to priklauso darbininkų gerovė: įvykdę planą jie gauna premijas, o jos padidina 20-25% metinį uždarbį. Kadangi Plane negali būti klaidų, įmonių vadovai privalo įsigyti bet kokiais būdais visa, ko jiems ne-

Vytautas Kašuba

VYTAUTAS DIDYSIS

Nuotr. V. Maželio

davė Valstybė, antraip jie nepajėgs įgyvendinti to plano. O kokie gali būti tie būdai, jei valstybė yra vienintelis darbdavys, ir jei nėra jokių galimybių legaliai įsigyti reikalingas medžiagas. Vienintelė priemonė yra – korupcija.

Ji išbujojus visur. Žmonės sukčiauja, grobia viso – kiais būdais, ir tai nėvieno nestebina.

Ir, iš tikrųjų, nenuostabu: krašte, kurį smaigia diktatūra, kai tik atslūgsta politinė karštinė, išsivysto korupcija. Taip atsitiko ir Rusijoje. Sovietų Sąjungoje yra visos tinkamos sąlygos, kad suklestėtų aferos ministerijose, pramonės įmonėse, prekių paskirstymo vadybose. Į tą korupciją įsiskaito ir absoliuti biurokratijos galia, laikymas slaptyje posėdžių ir sprendimų, draudimas spaudos žmonėms ar paprastiems piliečiams prarasti bet kokius apkalusinėjimus. Faktinai, sovietinė sistema yra korupcijos pavyzdys. Metasi į akis jos panašumas į Pietų Amerikos diktatūras. Vartojimo prekių trūkumas paaiškina korupciją, viršūnėse, iš kitos pusės – korupcija išaukia prekių stoką. Visokios suktos kombinacijos augsto – se sferose, pasitarnauja džiunglių įstatymų palaikymui Maskvos krautuvėse. Vieno užsienio korespondento nuomone, "Komunizmas išugdė tarybiniuose piliečiuose vertelgišką gyslelę. Niekur pasaulyje nėra taip paplitę aferistai, kaip kad Rusijoje" /Un observateur a Moscou. Paris. Ed. Du Seuil 1970./.

/ bus daugiau /

VI PLB SEIMO NUTARIMAI IR PASISAKYMAI

Seimas sveikina jus, broliai ir sesės, tėvynėje. Mes didžiuojamės jūsų patvarumu, ištikimybė savo tautai ir kūrėbiškumu sunkiose sąlygose. Mūsų pagarba kovotojams už žmogaus, tikinčiųjų ir tautos telses, visiems tos kovos sąžinės kalinams bei tremtiniam.

MES REIŠKIAME LIETUVIŲ IŠEIVIJOS SOLIDARUMĄ BROLIAMS IR SESĖMS LIETUVIAMS GUDIJAI PRISKIR-TAME RYTŲ LIETUVOS GARDINO – BRĖSLAUJOS KRAŠTE. MAŽOSIOS LIETUVOS KARALIAUČIAUS SRITYJE IR SIBIRE, kur jiems atimtos jų tautinės teisės ir kur jie prievarta verčiami tapti gudais ar rusais. Mes protestuojame prieš sovietinės administracijos vykdomą grubų tų kraštų lietuvių persekiojimą.

Seimas reiškia savo solidarumą latvių bei estų išeivijoms, besistengiančioms padėti savo tautoms išsivaduoti iš okupacijos ir atstatyti Latvijos ir Estijos nepriklausomybę. Mes turim tuos pačius uždavinius ir veikiamė tose pačiose sąlygose. Todėl mes siūlome plėsti ir gilinti mūsų išeivijų, jų organizacijų ir politinių veiksmų tarpusavio ryšius ir bendradarbiavimą.

Nuoširdaus bei paveiklaus bendradarbiavimo siekiant, būtina ne tik remti vieni kitų bendrą kovą už laisvę ir nepriklausomybės atstatymą, bet taip pat bendrai ginti mūsų kraštų teritorinio vientisumo išsaugojimą ir visus kitus gyvybinius mūsų tautų interesus.

Seimas reiškia savo solidarumą ukrainiečių išeivijai, besistengiančiai padėti ukrainiečių tautai išsivaduoti ir atstatyti nepriklausomą Ukrainą. Mes turim tuos pačius uždavinius ir veikiamė tose pačiose sąlygose, mus riša nuoširdus draugiškumas ir bendri tikslai. Todėl mes siūlome plėsti ir gilinti mūsų išeivijų, jų organizacijų ir politinių veiksmų tarpusavio ryšius ir bendradarbiavimą.

Seimas sveikina Afganistano laisvės kovotojus, garbingai kovojančius už Afganistano laisvę ir nepriklausomybę. Mes turime tą patį priešą – sovietinį imperializmą. Sovietų armija 1940 metais įsiveržė į Lietuvą, Latviją ir Es-

KARŪNAVIMO DIENA TAUTOS ŠVENTĖ

VYTAUTAS DIDYSIS – mūsų tautos ir valstybės stiprybės gyvas įrodymas ir simbolis.

Jo KARŪNAVIMO DIENA – RUGSĖJO 8-toji yra tinka – mai pasirinkta ir TAUTOS ŠVENTĖS DIENA.

Nesvarbu, kad dabartiniai, svetimųjų ideologijos ir valdžios apmulkinti kai kurie net ir mūsų tautiečiai pavergtoje Lietuvoje, net ir mums, "turistams" kartais bando per gidas įpiršti mintį, kad Vytautas buvęs tik paprastas imperialistas ir feodalizmo rėmėjas... Bet nėra jie pakankamai apsišvietę, kad žinotų, jog tuo metu visoje Europoje buvo feodalinė santvarka, o ir pačioje Rusijoje visu brutalumu vykdoma.

VYTAUTAS DIDYSIS buvo didis ir savo žmoniškumu, teisingumu ir kitų tautų gerbimu. Tokių drakoniškų įstatymų, kaip "pažangioji" Rusija dabar, jis nebuvo išleides prieš su virš 550m., anot politrukų, būdamas "atsilikęs".

Taigi, Vytautas mums yra DIDYSIS ir KARALIUS. Karūną jam buvo pripažinę Vakarai pagal ano meto papročius. To negali nuneigti ir lenkai.

tiją ir Sovietų Sąjunga neteisėtai, prievarta bei apgaule prisijungė tuos kraštus. Po metų, 1941 metais, Lietuva sukilo prieš sovietus ir išsivadavo iš jų okupacijos, bet netrukus buvo okupuota nacinės Vokietijos. Vokiečiams pralaimėjus ir traukiantis iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos, Sovietų Sąjunga vėl okupavo tuos kraštus tris Baltijos kraštus. Aštuonerius metus, 1944-1952 metais, Baltijos kraštuose vyko partizaninis karas prieš Sovietų okupaciją. Pagaliau Baltijos kraštų laisvės kovotojai, nesusilaukę nei karinės, nei politinės laisvojo pasaulio paramos, baigė ginkluotą pasipriešinimą, tačiau lietuvių, latvių ir estų tautos nesusitaikė su sovietine okupacija, ir įvairūs neginkluoto pasipriešinimo reiškiniai Baltijos kraštuose vyksta iki šių dienų.

Lietuvių, latvių ir estų jaunimas yra verčiamas tarnauti sovietų armijoje ir nemažai jų siunčiama į Afganistaną. Seimas kreipiasi į Afganistano laisvės kovotojus, prašydamas žiūrėti į lietuvių, latvių bei estus karo belaisvius ar pabėgėlius į afganų laisvės kovotojų pusę, kaip neteisėtai į priešo armiją įjungtus draugiškų tautų karius. Mes prašome jiems sudaryti sąlygas pasiekti laisvąjį pasaulį kur jie galėtų paveikiai prisidėti palaikyti jo dėmesį Afganistano laisvės karui ir Baltijos kraštų siekimui išsilaisvinti iš sovietinės okupacijos.

PLB seimas ragina visų kraštų Bendruomenes kreiptis į atitinkamus savo kraštų organus ir reikalauti visos galimos pagalbos Afganistano laisvės kovotojams.

Kol Lietuva yra okupuota, kiekvienas lietuvis turi pareigą pagal savo sugebėjimus ir galimybes prisidėti prie tėvynėje vykstančios kovos už Lietuvos laisvę. Šią pareigą vykdant, kiekvienas lietuvis ir kiekviena lietuvių organizacija skelbia tautos valią išsivaduoti iš okupacijos ir atstatyti Lietuvos nepriklausomybę. Todėl Pasaulio Lietuvių Bendruomenė skatina ir remia iš visuomenės kylančių iniciatyvų dirbti Lietuvos laisvei. Jei tokie asmenys ar organizacijos pageidauja veikti PLB vardu, jie privalo turėti PLB valdybos sutikimą.

Seimas dėkoja dr. Geručiui už jo darbą ir pasirūpinimą, kad Baltijos valstybių rezoliucija būtų priimta Europos Parlamento.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenė yra nepriklausomas veiksny, atsakingas išeivijos lietuviams, kurie renka jos seimą, o seimas – valdybą. PLB vadovybė yra pasiryžusi su kitais veiksniais bendradarbiauti lygiateisiškumo pagrindu.

Seimas nutarė, kad dėl skirtingos atskirų veiksmų kilmės bei prigimtės šiuo metu tinkamiausia koordinacijos forma yra atnaujintos periodinės veiksmų konferencijos, kurias, paskutinės 1974 m. White Plains konferencijos pavyzdžiu, kviečių PLB ir VYRIAUSIOJO LIETUVOS IŠLAISVINIMO KOMITETO VALDYBOS. Atnaujintas konferencijas sudaryta White Plains dalyvavę veiksniai, ir jos vyktyta pačia tvarka, kol ji nebūtų pakeista bendru susitarimu.

Bendradarbiavimui tarp veiksmų yra būtina sąlyga laikytis visuotinai priimtų žmonių santykiavimo taisyklių. Seimas kviečia visus veiksmus sąžiningai laikytis anksčiau pasiektų susitarimų, ypač White Plains sutarto nusistatymo dėl santykių su Lietuva, kuris pakeitė ankstesnius nutarimus tuo klausimu.

PLB ir VLIKo atstovai, susitikę VI-tojo PLB seimo metu, abi šalys lygybės pagrindu sutarė tartis dėl Lietuvos laisvinimo veiklos.

Netolimoje ateityje abiejų valdybų atstovai susitiks aptarti konkrečių šios veiklos darbų ir jų koordinuoto vykdymo.

/ bus daugiau /

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

ALFONSAS NAKAS
/tęsinys/

Nežinau, kodėl balius Conrad Hilton viešbutyje liepos 3 vakare Renginių kalendoriaus pavadintas "II PLD Uždarymo BANKETU"? D. l. k. žodynas banketą šitaip aptaria: "Iškilmingi pietūs, dalyvaujant mokslo, visuomenės, politikos veikėjams, sakant kalbas". O žodį BALIUS tas pats žodynas taip nusako. pasilinksminimas su šokiais, pokylis, puota". Tiesa, šiame baliuje buvo pora kalbėtojų, bet tos kalbės tik minutinės, sveikinamojo pobūdžio. O šoko, kam jėgų užteko, net keletą valandų. Bet pradėkime iš pradžių, nuosekliai.

Po Dainų Šventės, draubžius pakeitę, o ponios kaip reikiant nusigrimavusios ir papuošalais ginkluotos, vėl visa mase (du tūkstantiai senų ir apie tūkstantis jaunų žmonių (atsidūrėme Chicagos vidurmiesty, prie pat Michigano ežero bangų. Dvi Conrad Hiltono menės antrame aukšte, kai seni ir jauni rinkomės, buvo dar apyvėsės. Prie mūsų menės durų stovėjo dailiai pasipuošusi Marija Remienė, šio balius vyriausia rengėja. Turėjome progą paspausti jos ranką ir apsisieisti keletu žodžių.

Susiradome ne iš eilės numeruotus stalus/tik taip buvo proga šį tą ir sutikti/, nesukubėdami susėdom su Jurgiu Janušaičiu, Antanu Juodvakiu bei jų poniom ir pora nepažįstamų žmonių. Kalbų ir juokų nestokojo, iki iš visų šalių priartėjo kelneriai ir ant stalų atsirado valgiai. Kai jau pylėmės rūgštaus,

balto vyno taures, pasigirdo Dalios Kučėnienės balsas. Labai ekstravagantiškai nuaidėjo JAV, o po jų visų giedamas ir Lietuvos himnas. Negalėjau suprasti, koks etiketetas ir kieno įsakymas diktuoja, kad tokia proga nimnai būtų giedami? Tuomet prie mikrofono atėjo M. Remienė. Ji — maždaug taip: Posėdžiavote, sportavote, dalyvavote operoj ir Dainų Šventėje, o dabar laikas ir pasilinksminėti. Aukso žodžiai! Vysk. Vincensas Brizgys trumpa malda vaises palaimino. Po įmantriai gaminto paukščiuko kepsnio, su visokiais priedais vakariėnės, dar trumpai kalbėjo PLB v-bos pirm. Vytautas Kamanas (pavardėmis įvardindamas dėkojo PLD, PLJ Kongreso, sporto žaidynių ir kitų renginių rengėjams). Trumpai prabilęs II PLD rengimo vyr. k-to pirm. dr. Antanas Razma priminė, kad Dainų Šventės metu ji pasaukė JAV prez. Ronald Reagan Lino Kojelio paragintas ir kad Linas yra su mumis. Mikrofonas pusei minutės pateko į Lino Kojelio rankas, kad sužinotume, kaip ten tas pasikalbėjimas gautas. Dar bene raštu sveikino Vyčių atstovė ir galiausiai buvo paskelbta prieš tris dienas išrinkta naujoji PLB valdyba. Kaip praėjimoje minėjau, visos tos kalbos tebu truko labai trumpai, gal 15 minučių.

Jau vakarieniaudami, vyno užgėrę (o kiti vis šį tą nešėsi iš baro) ėmėme šilti, prakaituoti. Neolituojam oršiosiai užpildę šia viena, šia kita šoki, įsisukom į ankštą parko aikštelę. Kai pirmoji šokių sėdija užpusvalandžio baigėsi, jau būvome šlapi ir pirty. Na, manome, čia du tūkstantiai žmonių prasiidė, tai eikim į jaunimo salę kur buvo tik tūkstantis ir ten buvo mūsų vakarai. Jaunimo salėje ne tik nebuvo geriau, bet dar daugiau. Viešbutis kuriamas lietuviai tą naktį paliko 50 ar daugiau tūkstančių dolerių, o po maždaug pusantros valandos nuo balius pradžios išjungė ar sutrikdė dirbtiną vėsinimą! Gaila mūsų rengėjų, kurie baliui ruošdami įdėjo tiek triušio, o svečiai jį prisimins tik su karčia šypsena. Antra vertus, jei ir ne tas karštis, jei viskas sklandžiausiai iki galo, ar verta tokius prabangius balius rengti? Kai vieną ar kitą daug metų nematytą tautietį sutikau per trumpą pertraukėlę Dainų Šventėje nespėjė pasikalbėti, viens kitą klaušėm, ar dalyvaus baliuje? O, taip, dalyvausime! Tai puiku, ten susitiksim. Tokių randezvous paskyriau, trumpai sutiktiems prie Jaunimo Centro, pamaldų metu. Dainų Šventėje, bent keliolika. Su keliais baliuje susitikau? Nė su vienu! Kur toks ankštumas, kur tavo judėjimas apibrėžtas numeruotais stalais — draugų ir pažįstamų nė nebandyk ieškoti.

Tai ne speciaus priekaištas šio paskutiniojo balius rengėjams ir iš vis nepriekaištas. Tik sakau, kad tokiame baliuje gali draugauti vos su devyniais žmonėmis, kurie su tavim sėdi prie vieno stalo, o su kitais bet koks sąlytis labai ribotas, nebet nueitum su vienu kitu stadiom pasisėkėti prie baro (kas gi būtų, jeigu visi toki būdą praktikuotų?), arba, rizikuodamas santykių įtempi-

mu su žmona, išvestum pusvalandžiui seniai mirytą draugą į šokių aikštę... Visai kas kita, jei užbaigtum būty rengiamas koks masinis piknikas, sakysim Marquette Parke (turiu galvoj tikrą parką, kur Dariaus ir Girėno paminklas). Jei oras geras, ten tikrai visi visus susitiktų. Jei lietus — gal tik būtų mažai nuostoliai rengėjams. Bet toks pasiūlymas dabar jau pavėluotas... Tik labai abstrakčiai, tik pasakabom čia prisiminiau tuos renginius, kuriuose Chicagoje man pačiam teko dalyvauti. Gerai po savo užrašus pasiknisęs rasčiau jiems ir daugiau meilės žodžių, ir daugiau kritikos. Gai kada nors, kur nors, kiek atsipūstų ir išpūdziamas daugiau susigulėjus, ir vėl pasisakysiu.

Šį reportažą noriu užbaigti trumpa užuomina apie savo išvyką į V. PLJ Kongreso studijų dienas Peterborough mieste, Ontario, Trento universitete. Su specialiu Violetos Abariūtės leidimu ten viešėjau apie 5 valandas liepos 13, trečiadienį. Išgyvenau maždaug 120 jaunuolių lietuvišką užsidedimą, stebėjau jų rimtas diskusijas, kalbėjau su stovyklavietės vadovais, skaičiau lietuviškus skelbimus, šūkius, deklaracijas. Tūkelių valandų išpūdzius esu parąšęs kitam laikraščiui. Čia tik noriu priminti, kad dar turime apsidiai užsidedusi jaunimo, kuris eina lietuvišką keliu. Kas kad skaičiais jis nepajėgintis su senimu. Bet tai mielės. Dabarinei pasaulio santvarkai apsivertus, ankštyn kojomis, iš tokio jaunimo mūsų tautai ir išsilavinusiai Lietuvai būtų daug naudos.

1983. VII. 23-26
Sunny Hills, Florida.

NAUJI NARIAI IR INASAI:

1060. Juodkojis Pranas.....	\$ 100.-
1061. Veselkos Kazio atm.....	270.-
1062. Girinis - Norvaiša L.....	100.-
1063. Dabkienė Ona.....	100.-
1064. Aperavičienė A.....	100.-
1065. Karosienė Emilija.....	100.-
1066. Cvirka Bronius ir Verutė.....	100.-
1067. Astrauskienė Marija.....	100.-
1068. Vaitonio Povilo atm.....	400.-
1069. Balčiūno Kazio test. palikimas.....	200.-
1070. Krilavičius Pranas.....	100.-
1071. Petravičiaus Vytauto test. palikimas.....	1000.-
1072. Kanados Lietuvių K-tas Žmogaus Teisėms Ginti.....	100.-
1073. Grigo Roberto vardo įamžinimui.....	100.-
1074. Daugėla Stasys.....	100.-
1075. Žaliauskienės M. atm.....	100.-
Ališausko Jono atminimui.....	60.-

Įnašus papildė:

9. Miceikos Vladas ir Marija.....	iki \$1300.-
19. Tumoso Jono atm.....	610.-
23. KLB Ottawos Apylinkė.....	7000.-
28. Simanavičiaus Jono Roberto atm.....	1540.-
31. PLIAS Ottawos Skyrius.....	350.-
48. PARAMA Lietuvių Kred. Kooperatyvas	3450.-
58. Aperavičiaus Kazio atm.....	560.-
87. LITAS Montrealeio Liet. Kredito Unija..	1800.-
233. Mikšio Jono atm.....	431.-
243. Mingėla Antanas.....	1100.-
272. K. L. K. Moterų d-ja, Delhi Skyrius...	775.-
357. Lėveriai Juozas ir Ona.....	500.-
537. Stalioraičio Juozo atm.....	300.-
726. Zulonienė Delfina.....	400.-
766. Toronto Lietuvių Namai.....	2300.-
851. Januškevičius Česlovas ir Ona.....	500.-
927. Astrauskas Jurgis.....	250.-
1019. Znotino Broniaus atm.....	330.-

Fondas sveikina naujus narius ir įnašus papildžiusius. Labai gražu iš jūsų pusės, tačiau, kažkodėl mūsų duosnumas labai sumažėjo. Kanadoje esama virš dvidešimt tūkstančių lietuvių, o K. L. Fonde tik keletas virš tūkstančio — ar tai ne gėda mums lietuviams prieš mūsų brolius — vargstančius, kenčiančius ir kankinamus už Tėvynės meilę. O kur mūsų meilė TĖVYNEI?!

Labai gražus ir gerbtinas Hamiltono SLA - 72 Kuopos užsibrėžtas tikslas — iki šiol jau įrašė aukomis, berods 12 Lietuvių kovotojų už laisvę pagerbiant. Paskutinis įrašas yra GRIGO Roberto vardo įamžinimui.

K. L. Fondas dėkingas už tokią gražų tikslą ir pasiaukojimą mūsų kovotojų garbei.

K. L. Fondas oficialiai praneša, kad organizacijos, kurios nėra Fondo nariai — pašalpų ateityje negaus. Taipgi primenama, kad pašalpas gavę iš 1982 m. pelno paskirstymo — visi turi prisijusti pakvitavimus. Siųsti K. L. Fondo adresu: 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

K. L. F. Valdyba.

17-ji MOKYTOJŲ STUDIJŲ SAVAITĖ

L. EIMANTAS

Daug jau kas dabar pastebi ir kartais ima apgailestauti, kad mūsų išeivisko gyvenimo tempas ir reiškiniai iš pradžių LĖTĖTI ir dažnokai lyg MAŽTA. Tačiau, atrodo, to nebūtų galima pasakyti apie lietuvių mokytojų ryžtą ir teikimąsi net vasaros atostogų metu Štai Dainavoje, prie Detroito ir šiemet įvyko net septynioliktosios Mokytojų ir Jaunimo Studijų savaitės. Taip pat minėtinos ir mokytojų studijų savaitės Toronte ir Kennebunkporte. Bet, kaip atrodo, Dainava yra bene patogiausia vietovė mokytojams susitikti.

Šiemet Studijų Savaitė prasidėjo rugpjūčio 14 d. Stovyklavo 84 registruoti dalyviai. Gausiai turėta svečių ir stebėtojų, ypač detroitiečių. Kiekvieną studijų savaitę stengiamasi kuo nors ryškiau pabrėžti. Šiemet, sakytume, Studijų Savaitė vyko "Aušros" 100 metų sukakties atžymėjimo ženkle, nes turėta keletą kruopščiai paruoštų ir giliai išmąstytų šiuo reikalu paskaitų. Mokytojai ir savo kasmetinį leidinį — laikraštėlį pavadinome "Aušros atspindžiais". Maionu pažymėti, kad šiemet, kaip ir per praėjusias studijų savaites, turėjome tikrai iškilų studijų dalyvių ir ypač paskaitininkų, kurie savo brandžiu įnašu papildė, išryškino ir, sakytume, praturtino studijų eigą ir turinį.

Pirmiausia visus džiugino, kad savo tarpe turėjome Lietuvos B-nės JAV Švietimo Tarybos pirmininką — mok. Joną KAVALIŪNĄ, nepailstantį ilgametį studijų vadovą Chicagos Aukšt. Lituanistinės Mokyklos Direktorių Juozą MASILIONĮ, žvalų ir draus-

mingą stovyklos komendantą Bronių KETURAKĮ ir visad taip skaniai ir socialiai maitinančią šeiminkę Oną NORVILIENĘ. Bet ypač paskaitų metu visų mūsų dėmesys krypo iš pavergtos Tėvynės neseniai atvykusį prof. dr. Kazį ERINGĮ, taip ryškiai ir iškiliai mūsų apandoje besireiškiantį ir per studijas davusį tokių brandžių paskaitų. Maionai daug ką nuteikdavo veik kasmet atsilankęs paskaitininkas — rašytojas Vacys KAVALIŪNAS, daug kam autografaavęs savo neseniai išleistą puikų romaną "DALIA".

Sekmadienį, rugpjūčio 14 d. Studijų Savaitė atidarė vadovas Juozas Masilionis. Žodį į šventiškai nusiteikusius dalyvius turė švietime Tarybos pirm. Jonas Kavaliūnas, ir tarp kitko pažymėjo, kad mūsų LIETUVIŠKUMO GYVATINGUMĄ ŠIEMET BANDY-SIME APVAINIKUOTI ĮSTEIGDAMI LITUANISTIKOS KATEDRĄ prie Chicagos Universiteto.

Netrukus po studijų oficialaus atidarymo, toje pačioje salėje, turėjome iškilmingas pamaldas. Čia susilaukėme naujo dalyvio — Studijų kapeliono kun. Jėzuito Petro DAUGINČIO, kurio daugeliu pamoksių gėrėjomes ir atydziai klausėmės. Dabar ir kasdieninių pamaldų metu mūsų dvasią taip pat kėlė labai darnus giedojimas, kurį pravedavo muzikas Stasys SLYŽYS.

Šio sekmadienio popietę užbaigėme skania vakariene, o vėliau visų dalyvių susipažinimo vakaru, kurį pravedė jauna ir iškili lietuvaite R. PEMKUTĖ.

Toliau bandysiu, jei pasiseks, studijų paskaitas ir eigą aptarti atskirai.

"Aušros" Reikšmė. Mūsų pirmasis tautinės minties laikraštis AUŠRA, skirtas Didžiajai Lietuvai, prieš 100 metų pradėtas leisti Mažosioje Lietuvoje, nors tesėjęs tik trejus metus, paliko neišdildomus pėdsakus lietuvių tautai. Pagrindinė "Aušros" reikšmė gal yra ta, kad ji pradėjo naują epochą mūsų tautos istorijoje, nes sukėlė didį patriotinę dvasią ir tautinį atgimimą.

Šių metų mokytojų Studijų Savaitėje AUŠROS šimtmečio sukačėiai atžymėti buvo skirtos kelios tikrai įdomios paskaitos.

Pirmąją jaunimui paskaitą skaitė Jadvyga KREGŽDIENĖ iš New York'o. 19 a. Lietuva skendo priespaudoje ir tamsoje. Bajorija ir nemaža dvasiškijs buvo sulenkęjusios. Liaudis, kur glūdėjo lietuviška dvasia, buvo likusi lyg pati viena. Tik kai kurie žemaičių bajorai buvo artimesni. Gal pirmasis, gana ryškiai liaudžiai artimumą rodė Dionyzas POŠKA. Jis, mat, norėjo, kad lietuvių gyvenimo apraiškos išliktų. Todėl rašė artimus, liaudžiai suprantamus eilėraščius, įkūrė lyg liaudies muziejėlį — Baulblį. Kitas poetas Silvestras VALIŪNAS, jau pats iš liaudies kilęs, didžiai sielojosi sunkia liaudies padėtimi. Pagaliau lietuvių liaudį savo dėmesį atkreipė Vilniaus Universiteto studentai, taip pat daugumoje žemaičiai. Vilniaus Universiteto auklėtinis Simanas STANEVIČIUS parašė

liaudžiai skirtų pasakėčių ir savo odėje ŠLOVĖ ŽEMAIČIŲ jau tiki į šviesesnę lietuvių ateitį ir... p r i s i k ė l i m ā.

Lietuviams daug įtakos padarė mūsų istorikas Simanas DAUKANTAS ir ypač vysk. Motiejus VALANČIUS. Taigi, čia suminėti ir daugelis kitų budino ir kėlė lietuvių dar prieaušrio laikais.

Antrąją AUŠROS temomis paskaitą skaitė mūsų išeivis rašytojas Apolinaras BAGDONAS, eilėraščius rašęs ir žemaitiškai. Jo tema — MAŽOJI LIETUVA ir AUŠRA.

Jis taip pat palietė būdingesnius prieaušrio įvykius ir suminėjo kelius svetimom kalbomėjusius laikraščius Vilniuje bei Maž. Lietuvoje ir Amerikoje leistus /lietuviškai/ laikraščius, nors kai kurie jų nedaug te-turėjo lietuviškos dvasios.

Pagaliau, ypatingą dėmesį atkreipęs į AUŠRĄ, A. Bagdonas labai ryškiai ir detaliai aptarė "Aušros" atsiradimo aplinkybes ir sąlygas bei leidimo sunkumus, tiesiog, vargus. Vaizdžiai jis apibūdino "Aušros" redaktorių, leidėjų bei jų visų tą didį ryžtą ir norą — kelti Lietuvą iš miego ir... vesti į prisikėlimą. Reikia pripažinti, kad aušrininkų tikslas buvo palaimingas...

Idomią paskaitą apie AUŠROS POEZIJĄ patiekė St. PETERSONIENĖ, Chicagos Pedagoginio Lituanistinio Instituto lektorė. Pradžioje ji pasidžiaugė šimtmečio

proga neseniai pasirodžiusio AUŠROS leidinio I tomu.

Paskaitininkė labai šiltai aptarė daugelį "Aušros" poetų — Petrą Arminą — Trupinėlį, M. Dovainį — Silvestraviečių, Stasį Dagilį, Joną Miliauską — Miglovarą, J. Mačį, Joną Maironį, J. Sauerveiną ir gal vienintelę to meto lietuvių poetę L. Šliupienę — Egilę. Ngėliau prelegentė sustojo prie A. Vištelio, parašiusio išliekančios reikšmės "Regėjimą" — "Op! op! Kas ten? — Nemunėli!" Kūrinyje "Lietuviškoji kalba" jis reiškė grožėjimąsi ir meilę, ir tautai turbūt ve-

kė ir kitus aušrininkus. A. Vištelis išvertė J. Kraševskio "Vitolio Raudą". "Aušroje" kai kurie mūsų dvasiškliai sukėlė "audrą" prieš tą vertimą, girdi, A. Vištelis "Vitolio Raudą" lyg palyginęs su Evangelija.

Pats A. Vištelio gyvenimas buvęs tragiškas. Daug kur — svetur jautęs nepriteklų. Pietų Amerikoje būdamas net psichiškai palūžo. Besigydydamas psichiatrinėje ligoninėje ir miręs. Tačiau ir paskutinėje poemoje "Iš pamišėlių namų" vistiek švyti didi meilė Tėvynei...

/bus daugiau /

A. Vištelis

Iš:

REGĖJIMAS

Op! op! Kas ten? ... Ne munėli!

Ar tu mane šauki? ...

Ar tik tykų vandenėlį

Pliuškindams, sau plauki?

Ar tu mano dvasios girdi

Graudulingą raudą

Ir jauti, kaip skaudžiai širdį

Krūtinėj man skauda —

Iš didžiausio nuliūdimo

Ir kančių daugybės

Dėl tėviškės sunykimo

Garbės ir didybės?

Aš girdėjau dvasioj tavo

Bylos slapsti žodžiai

Vidų vilnių susiūbavo

Graudžiai ir nuobodžiai.

Ar gal liūdni balsai traukia

Dvasių tėvų mūsų

Užmirštų? ar dievai šaukia

Lietuvos ir Prūsų? ...

Kur jūs dingot, seni dievai,

Visų galingiausi,

Ir jūs, karžygiški tėvai,

Mūsų garbingiausi?

ATSIUSTA PAMINETI:

LEDINĖS KREGŽDĖS / Karolis Milkovaitis. Eilėraščiai. Čikaga, 1983. 104 psl. Kaina \$5.

Viršelį piešė Jonas Paštukas. Išleido DLK Gedimino Šaulių Kuopa Delhi, Ont.

Karolis Milkovaitis

MIRTIS PRIE SAULĖS RŪMŲ

Ugniniai skydai nuplieskė per dangų,
Kaip sviediniai nakties mūšy, -
Dundėjo salvės prie pat Saulės lango -
Langai drebo jos pily.

Perkūnas griovė debesis ir žemę,
Ištaškė žydinčias marias,
Taip pat ir kraują žemės semia -
Šiaurėn dar vasarą išves...

Atvėrė Saulė savo plātų langą,
Suplisko spindulių žaibai.

Ji tarė: "Mirk, Perkūne, su falanga,
Tu talką žemėj prarada!"

Perkūnas numirė prie Saulės rūmų -
Palaidotas jis debesy.
Žaibai sudarė kryžių unikumą,
O requiem grojo Debussy.

AKLAS NAMAS

Stebėjau tave, kai plušai statydamas sau namą-
Didžiulį, išpūdingą...

Tašei rąstus tik rinktinus, pačius tvirtiausius,
Sienojus kėlei patarimo nepaklauses,
Pasididžiavimu, vien puikybę margavo tavo darbas.
Tu nuosaukumo nepripažinai.

Paika širdis ausin tau šaukė:

"Aukščiau, garbės, garbės daugiau!"

Tu paklausėi.

Namas užbaigtas dabar- erdvus,

Lyg čiuožyklos ringas.

Bet jis keistas - net juokingas,

Nes apakintas garbėtroškio neiškirtai jame

Nei durų, nei langų,

Pro kur gyvybė, saulė, širdingumo nuotalka,

Bendravimas kursuotų.

Sakei sau: "Svarbu aš. Kas man kiti bei jų vargai..."

Aklam name dabar gyvena

Tavo aš, kelios žiurkės ir kirminai.

TRAKAS . Leonas Lėtas.

Eilėraščiai. 1981.

126 psl. Leidėjas ir kaina nepažymėti.

Netikėtais vaizdais, galima sakyti įmantriai ir muzikaliomis aliteracijomis supintos miniatiūros.

Rinkinyje- III eilėraščių.

Leonas Lėtas

STIKLINIS VIEŠBUTIS

Ore

Kiekvieniame aukšte

Žingsnių aide

Sidabro

Ir

Plieno

Diena

Gyvasidabrio pilkuma

Tvyksčioja

Sienose

Aižia alma.

Veidai, vardai

Sprogstantys debesų spurgai

Drovia alka

Suskamba žalio karklo

Švilpine

Ir supasi

Vaiskia

Vandens karolių grandine -

Ir paliesti

Tiesta ranka

Žaislų žaisme

Tvyksteli bėgančia

Dranga

Iškeldėjusio viešbučio

Dugnie

Platininiam tinkle pabertos

Efemerinio

Grakštumo

Plieno

Gėlės.

ŠI ŽEMĖ

Ši žemė,

Šitos smiltys,

Šitos rausvos pušys

Ir klevo, uosto, kvapiųjų liepų žiedais

Apsvaigę upės,

Ši ramuma

Mane

Supa,

Supa,

Supa.

Čia tolimų griauštinių naktį

Žaibai pentiniais žiba, čia kiekviena sodyba

Keturapių dobilų berybė

Blizgučiu ir artuma

Debesų pakrantėje

Priklupo.

Ši žemė

Šitos smiltys

Šitos rausvos pušys

Ir krentančios kvapniųjų liepų

Uosio, klevo žiedų

Upės

Mane,

Skraiste apsupę,

Supa, supa, supa...

SNIEGO PUOKŠTE ARIMAMS

Lasa ledas. Veda

Sniego čiukšlių gyslos

Aistantį saulėlydį

Už rankų. Tankios

Girios gėrisi šalnos vainikais. Lipa

Minto tako pėdsakų šešėliai

Mano skruostais vėliai.

Į atklystančios nakties gėlio

Atitrūkusios skiautelės

Šiurkštų mėlį vilnija

Vėlūs, pažadinti akių klausimo liepsna,

sutemų žiburėliai,

Saguoti

Ledu

Liktorėliai.

Ant baltos sienos,

Sutema iškaltos kaba

Juodos

Kristalinės

Rugiagėlės.

LAPAI

Geltoni, krentą lapai,

Degą rudens ugnimi,

Dengia mėlyną dangų; raudonai dangų denge

Mėlyni, lėtai krentą lapai,

Gėsta pilka ugnimi

Rankų glėby.

Svaigūs, deriny,

Be kvapo krentą,

Lietuvoje,

Lapai

Susitvenkia raudonai mėlynam tvenkinį.

VANDUO

Medus ir auksas puoselėtam pratekėjime -

Ruduo! Ir pats rudens tikėjimas kiekvieno vandenio veide.

Iš kur

Atėjome, miela? Ar ne meldai šitam šiltam šnarėjime

Virvenančiom gervių bangom veržia

Varžiu virpėjimu?

- Kaip prarėžtas styga sidabro marmuras - skeldėjimo šalna!

Šalia: vanduo. Ir, šiltu pasilenkimu, ranka

Žengia grakščia speigu pabalusios žolės lanka.

TIKRI ŽVALGYBOS NUOTYKIAI

Neįtikėtina Laimė

Richard Collier

1943 m., galvodami, kad anksčiau ar vėliau alijantai bandys išsikelti Europoje, naciai karštingiškai darbavosi kad įrengtų pakrančių gynimosi sistemą, pavadintą Atlanto Siena, pagal Prancūzijos Atlanto pakraščius.

Sunkiesiems šios konstrukcijos darbams naciai buvo įsteigę, pagrindiniai iš civilių inžinierių "Todt" organizaciją. Ji rėmėsi daugiausia vietiniais darbo jėgomis okupuotose srityse.

Prancūzijos pagrindis, savaime suprantama, kada tik buvo galimybė, šia situacija naudojosi. Jo nariai susirasdavo darbus prie "Atlanto Sienos" projekto ir kitų panašių, kad galėtų susipažinti su vokiečių planuojama gynyba. Tokiu būdu gaunamos žinios būdavo vietinio pobūdžio arba tik fragmentinės, bet kai kuriais pažymėtiniais atvejais - kaip žemiau aprašomajame įvykyje - pasisekdavo užgriebti ir gyvybinės svarbos žinių. Jos turėjo būti perduotos alijantų vyriausiam štabui Londone. Tai atlikti būdavo taip pat sunku ir pavojinga, kaip ir gauti žinias.

Gegužės mėnesio pradžioje, ant Caen miesto rotušės skelbimo lentos buvo prikabinatas skelbimas, parašytas didėlėmis, juodomis raidėmis ant šurkštaus popierio. Gegužės 7 d. rytą, pilietis Duchez, važiuodamas pro šalį savo pilkū, mažu sunkvežimėliu jį pastebėjo, sustojo ir perskaitė.

Prancūzų kalboje buvo parašyta, kad kviečia dekoratorius-dažytojus įteikti savo pasiūlymus su apskaičiavimais kiek kainuotų Todt organizacijos patalpose atlikti smulkesnius remontus. Paskutinė siūlymų data, deja, buvo vakarykštės dienos 5 val. p.p. Duchez'as sėdėjo ir galvojo apie tai. Aišku, kad pavėlavo ir prarado gerą progą. Bet jis taip pat žinojo, kad pasitaiko gyvenime ir taip vadinama "kvailučio laimė". Jo paprasta linksmuolio išvaizda slėpė aštrų, šaltą, kuris jam sakė, kad jis galėtų būti vertingesnis pogrindžiui, dirbdamas Todt organizacijoje, negu kitur. Jis buvo dažytojas-dekoratorius, gyvai prisiminė ilgas, karštas savo vaikystės dienas vasarą, okupuotoje Lorraine srityje, žaidžiant ant savo tėvo architekto namo nuožulnumo Nancy mieste. Aukšto ūgio, šviesiaplaukiai vokiečių kareiviai stabtelėdavo užkalbindami berniuką, ir jis nemažai jų kalbos žodžių įsidėmėjo. Todt organizacija statė Sieną ir, jeigu jie kokį informacijų trupinėlių netyčia numestų, Duchez'as galėtų daugiau suprasti ir įsidėmėti, negu kiti. Be to, ar jis ne Duchez'as? Kartą vienas jo bendras pasakė, kad "Duchez'o pasididžiavimas yra tai, kad jis galėjo iškirsti pokštą vokiečiams, tiems visai to nežinant". Gal ir tas posakis jį paveikė, kaip ir visa kita. "Prisiūti barzdą" vokiečiui jo paties teritorijoje būtų, jeigu laimė lydėtų - tikrai gera istorija papasakoti draugams prie stikluko kalvados. Pabandyti galima.

Niūriame rotušės prieškamaryje jis pasiteiravo į

ką reikėtų kreiptis, ir jam nurodė Civilinio Biuro virši - ninką p. Postel. Šis, tačiau, abejodamas papūtė lūpas:

-Manau kad pavėlavote. Visi pasiūlymai su apskaičiavimais įteikti prieš 24 valandas.

Bet, kadangi jam Duchez'as patiko, jis pridėjo: "Na, bet jie mums dar nepranešė, kad jie jau ką pasamdė. Jūs visada galite kreiptis tiesioginiai."

Po to, anot Duchez'o, reikalai taip klostėsi: nė vienas nebuvo visiškai tikras, į ką reikėtų kreiptis. Tad jis grįžo į savo sunkvežimėlį, pasuko pro pirmą kryžkelę į Ba-gatelle gatvę. Nors Todt organizacijos padalinys Caen'e nebuvo pats svarbiausias, bet vokiečiai jam buvo užėmę 3 pastatus: vieną - užmaskavimui, kitą - vietinio personalo administracijai ir trečią - techniškiems reikalams, kur buvo dirbama su braižiniais, žemėlapiais ir darbo kont-raktais. Duchez'as visai nežinojo, kad jis pataikė tuo momentu atvažiuoti prie paties svarbiausio iš tų 3-jų pastatų - keturių aukštų mūrinio namo, frontu į gatvę.

50 jardų nuo pagrindinio įėjimo, ši gatvė buvo užblokuota barjeru iš spygliuotos vielos. Duchez'as staiga sustabdė sunkvežimėlį kelias pėdas nuo užtvartos, išlipo iš - sišlėpęs. Tuojau išėjo sargybinis iš juodai baltai brūkšniuotos būdelės kairėje ir atstotęs šautuvą, suriko: "Hal-ten!" /stot!/. Duchez'as toliau šypsodamasis, nudodamas nesuprantas, vis artėjo, kol atsirėmė į šautuvo vamzді. "Halten! Ausweis!" /stot! Parodyk dokumentus!/"

Duchez'as paaiškino, kad atvyko įteikti dažymo ap-skaiciavimus, bet sargybinis neklausė jo mokykloje pra-moktos vokiečių kalbos ir tik rodė, kad jis turi trauktis atgal.

Susidomėjęs kilusiu triukšmu, kitas sargybinis paliko pagrindines duris, priartėjo ir pasiteiravo, kas čia vyksta.

Po to darėsi tiesiog neaprašomai komiški momentai, kai Duchez'as bandė desperatiškai peržengti kalbos nedateklių priartėjęs prie sargybinio būdelės ir judesiais vaizduodamas jos dažymą. Reakcija į tai buvo staigesnė, negu jis tikėjosi. Stiprus smūgis plaštaka jį beveik pritrenkė ir palydimas smūgių bei spyrių, jis buvo nuvarytas pro dideles duris į žemutinio aukšto biurą.

Pasipylė vokiečių kalbos srautas per greitai kalbant, taip, kad jis nieko negalėjo suprasti. Galų gale pasirodė su monokliu akyje kapitonas, mokantis šiek tiek prancūziškai ir lediniu tonu paklausė, ar jis suvokiąs kokios baus-mės yra numatytos niekingiems prancūzams, drįstantiems pasityčioti iš Fuererio.

Duchez išpūtė akis ir tik už geros sekundės sumetė visą situaciją. Sunkiai kontroliuodamas jį užpuolusį juoką, išaiškino, kad visai nė nebandė kaip nors apjuodinti Fue-rerį, nė bendrai dažytojus. Jis pats esąs dažytojas, ieš-kaš darbo. Kapitonas šyptelėjo ir pasiuntė sargybinius atgal į būdeles, o raštiniui paliepė atvesti jaunesnį ka-rininką, kuris rūpinosi dažymo apskaičiavimais.

Jaunasis karininkas užvedė Duchez'ą nuogais laiptais per du aukštus į viršų. Taikos metu tai buvo geri pirklių namai ir plėninės kartotekų spintos, kareiviški čebatai, botagiškas preciziškumas "Hell Hitler" sudarė niūrų kontrastą skulptūrinėms kolonoms ir dekoratyviniams kar-nyzams.

"Todt" leitenantas paaiškino, kad tai būtų paprastas darbas - sienų išklėjimas dviejų biurų, II-ame aukšte. Ar Duchez'as galės patiekti tuos apskaičiavimus?

Jis skubiai galvojo. Galėjo gana tiksliai numatyti, kiek jo konkurentai užprašė. Jie būtų ėmę nedidelį uždar-bį, nes darbo iš viso buvo sunku gauti ir kiekvienas, ge-rai atlikęs savąjį Todt organizacijoje, galėjo tikėtis vėl jo gauti.

Duchez'as, tylomis atsiprašęs savo konkurentų, nu-tarė, kad vardan pogrindžio, šis darbas turi būti atliktas be pelno.

- Dvylika tūkstančių frankų, - pasakė jis žinodamas, kad tai bent 1/3 žemiau bet kokio kitų pasiūlymo ir dar leitenantui nepravėrus burnos, žinojo, kad darbas jo.

- Jūs prisistatykite asmeniškai Bauleiteriui /"Todt" majorui/ Schnedderer'ui.

Duchez'as net ir po visa ko, niekada negalėjo supras-ti, kodėl Schnedderer'ui, kurio biuras nebuvo reikalin-gas remonto, ir kodėl jis turėjo būti asmeniškai susido-mėjęs kitų biurų dekoravimu. Gal būt, kaip inžinierius, jis buvo susidomėjęs kainomis, bet galėjo būti, spren-džiant iš vėlesnių įvykių, kad majoras turėjo savyje deko-ratoriaus gyslėlę.

Jis buvo nuplikęs, stipriai sudėtas vyras, dideliu ran-du ant dešinio skruosto, dėvėjo "Todt" uniformos sidab-ru papuoštą apykaklę su svastika ir smagus susitiko naujai pasamdytą savo dažytoją II-ame aukšte.

Jis pradėjo išsamiai aptarti piešinius, kuriuos buvo numatęs: mėlyni raiteliai su vėliavomis ant šviesiai gel-tono fono galėtų gerai atrodyti. Arba sidabrinės patran-kos tamsiai mėlyname fone.

Sieninio popieriaus, kaip ir daugumos kitų dalykų, buvo sunku gauti, bet Duchez'as pažadėjo sugrįžti kitą dieną su keletu pavyzdžių. Likusią dienos dalį jis pralei-do savo dirbtuvėlėje netoli Grusse gatvės, vartydamas pavyzdžių knygas.

Tą vakarą Turistų Kavinėje jis pasisakė savo bičiū - liams Dumis'ui, mandagiam, buvusiam garažo savininkui ir Deschambres'ui, raudonplaukiui kanalizacijos darbi-ninkui, kad jis gavo darbą Todt organizacijoje, ir kad iš to gali daug kas pasidaryti.

Dumis'as, kuris žavėjosi tokiu padauža, prisiminė, kaip jis prašė jo būti atsargiu, bet Duchez'as, linksmo-mis akimis atsakė: Na, drauguži, aš esu Duchez'as. Aš ga-liu daryti tu vokiečiais tai, ko kiti negali. Kodėl? Pa-prastai - todėl, kad jie galvoja, jog aš esu kažkoks durne-lis, ir jie visai nesivaržo, ką jie kalba prie manęs. Tik šalto kraujo, drauguži - tik šalto kraujo reikia".

Paskui, matydamas "Albertą" sėdintį kampe, užsi-mąsčiusį prie konjako stikluko, neužmiršo jam manda-giai linktelėti galva pasveikinimui.

"Albertas" buvo vyresnio amžiaus vokiečių kapitonas, kurio tikro vardo jiems nepavyko sužinoti. Jis buvo vie-nintėlis vokiečių, kuris lankėsi Turistų Kavinėje dar ge-rokai prieš tai, kaip buvo sudarytas pogrindis. Iš pradžių pogrindininkai juo nepasitikėjo, sėdėdavo toli nuo jo, bet, atsargiai suplanuoti bandymai patvirtino, kad šis vyras nė žodžio nesuprato, nei kalbėjo prancūziškai. / b. d. /

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

IŠ PADANGĖS MIELOS

(IŠ SPAUDOS OKUPUOTOJE LIETUVOJE IR IŠEIVIJOJE)

LEIDINYS APIE TAUTOSAKĄ

Vilniuje, 1982 m. data, išleista knyga BIRŽŲ KRAŠTO TAUTOSAKA, užrašyta J. Janonio ir M. Janonienės. 414 psl., 7.000 egz.

KĖDAINIUOSE PERDIRBAMOS TRAŠOS

Mineralinių trąšų gamybos atliekos bus perdirbamos į įvairias kitas medžiagas. Neseniai surastas būdas jas perdirbti į statybines medžiagas. Tam tiks – tai statomi specialūs pakabinami keliai, kurių lynais keičiama vagonėliai. Kalnuotų kraštų specialistai dažnai stato ir vartoja tokius įrengimus pakabinamiems keliams. Kėdainiuose juos įrengė specialistai statybininkai iš Gruzijos sostinės Tbiliso. Po to jie vyksta į Baltgudijos miestus atlikti panašių darbų.

Kėdainių įmonėje vagonėliai keliaus ilgiau kaip 15 km nuotolį, 120 metrų aukštyje.

"ATRADO AMERIKA" ...

Šios vasaros pradžioje apie žemės ūkio problemas kalbėjo "žinovas" Lietuvos Komunistų Partijos Centrinio Komiteto /CK/ pirmasis sekretorius P. Griškevičius. Jis tarp kita ko kritikavo, kad kai kuriuose rajonuose mineralinės trąšos laikomos beveik po atviru dangumi – klaurastogėse daržinėse arba nesutvarkytose pastogėse. Negeriau, pasirodo, yra su organinėmis trąšomis, nes dėl jų tinkamo užlaikymo daug išsks – ta.

Po tokių pamokymų ir pabarimų /o iš kur paimsi lentų daržinių stogus tvarkyti, kad jų labai sunku gauti gyvenvietėm susitvarkyti?/, jis pripažino, kad labai daug padeda "asmeniniai pagalbiniai ūkiai", nes jų produktų gamyba padidėjo. Taigi, atidengė "Ameriką"... netgi pridėjo: "Mes juos skatina – me ir privalome toliau visakeriškai skatinti". Ar tai tik dabar paaiškėjo gudruoliui Grinkevičiui? Galėjo savo senelių paklausti ir būtų gavęs tinkamą atsakymą, kaip pagerinti žemės ūkio produkciją; nereikėtų nė Kremliaus "išminčių"...

"PAŽANGI" TEHNIKA

Akmenės Statybinių Medžiagų kombinatas nesirūpina, kad iš jo patenka alvos į netoliese esančius upelius, o iš jų – į Ventos upę. Viename iš tų upelių jau nebematyti žuvų, ir kitas artėja prie tokio pat likimo. Tačiau tik senesnieji žmonės susirūpinę ir skundžiasi. Kur Kombinato vadovybė? Kur tie pranašieji "patarėjai", kad nepramato žalos ir nesima jos išvengti?

AR REIKALINGI KRAŠTŲ ŪKININKAI?

Įvairios valstybės nevienodai sprendžia žemės valdymo problemas, siekdamos pagaminti ko daugiau žemės ūkio produktų. Jei modernioji pramonė, detalizuotai kurdama gaminių, pasiekia sunkiai įsivaizduojamų prieš šimtmetį rezultatų, palyginus su pavienio amatininko darbo gaminiu, tai ar nenusėklu galvoči ir apie žemės ūkį? Juk ir Lietuvoje prieš Pirmąjį Pas. Karą buvo daug dvarų, kurių plotas retkarčiais net viršydavo istosio pavienio kaimo valdytą žemę. Tų didžiulių dvarų dar ir šiandien yra nemažai įvairiuose kraštuose. Net taip dažnai linksnuojamas El-Salvadoras, sakoma, turi didelių žemės plotų žemvaldžius, kurių plotas sumažinamas, pradedant vykdyti žemės reformą ir padalinant iš jų paimtą žemę bežemiams darbininkams. Daug kitur Lotynų Amerikoje egzistuoja vos milžiniškos žemės latifundijos ir greta jų – daug žemės darbininkų, norinčių turėti nedidelius, savystovius žemės ūkius.

Gal kam atrodo, kad juo didesnis žemės plotas vienoje rankose, juo racianoliau yra išnaudojamos visos modernios ūkininkavimo priemonės: didžiulės žemės ūkio mašinos, gausybė mineralinių trąšų, herbicidų, pesticidų ir t.t. Lyg ir pramonė, kuri beveik likvidavo pavienį amatininką ir tų amatininkų viduramžiuose išbujojęs cechus. Radikalai pasielgė Sov. S-ga, panaikindama pavienių ūkių ir sukurdamą didžiulius kolūkius, vietomis net agrogradais vadinamus. Ypač tai nesunkiai buvo įvykdyti pietų Rusijos juodžemių lygumų rajonuose. Žiauriausia prievarta, vietomis net išnaikinant milijonus savystovių ūkininkų (pav., dirbtinu būdu numarinimas apie šešius milijonus ukrainiečių), ūkininkai buvo suvaryti į kolūkius (kolchozus). Teoretiniai samprotavimai, žemės ūkio produktų gamyba turėjo padidėti jei ne dešimteriopai, tai bent du ar tris sykius. Gi įvyko at-

AR PASKAITAI SAVO VAIKUI LIETUVIŠKŲ PASAKŲ ???

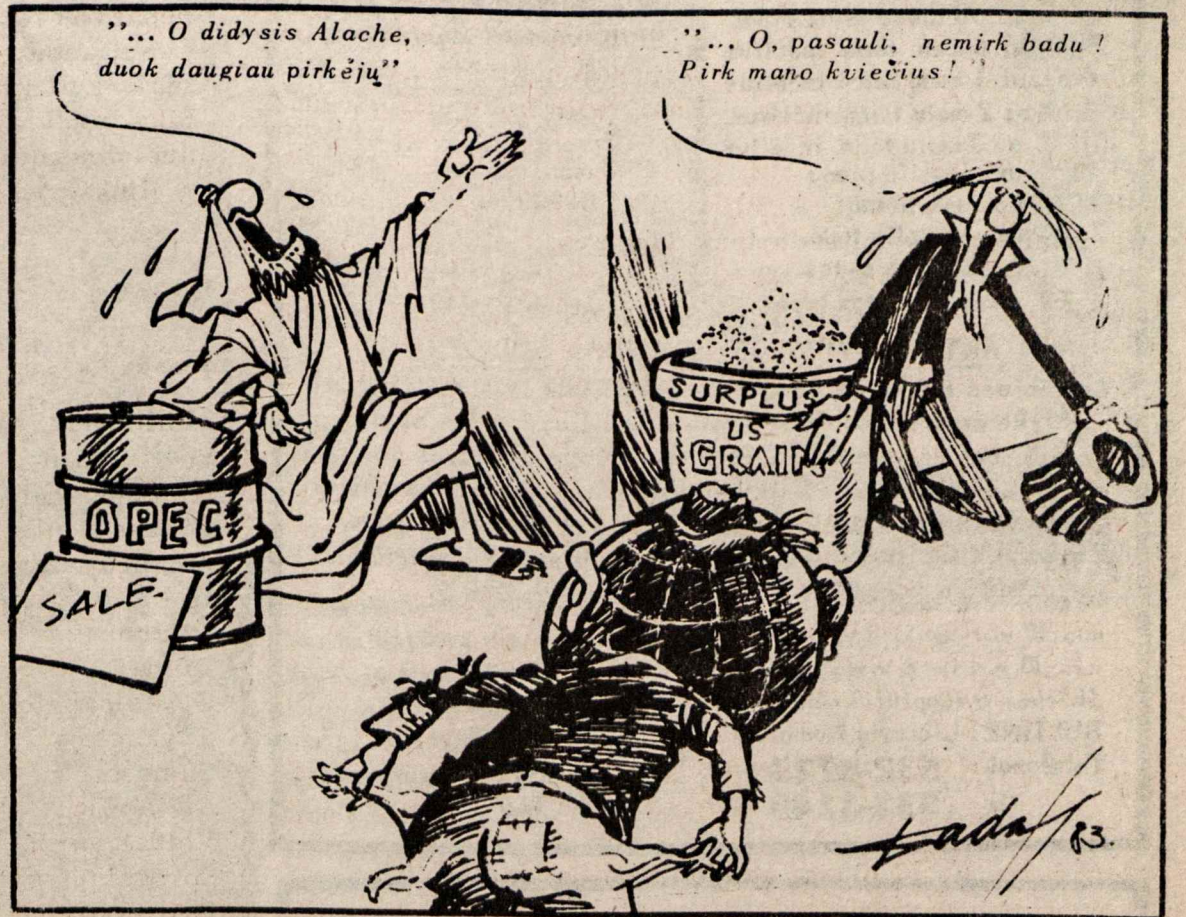
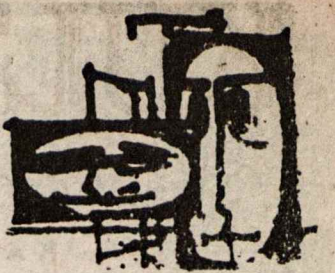
virkščiai, visai netikėta prieštinybė. Caro laikų žemės ūkis eksportuodavo grūdus, o Sov. S-ga importuoja milžiniškus grūdų kiekius. Kas gi čia įvyko, kodėl mies to fabrikinio metodo pritaikymas žemės ūkyje davė priešingus rezultatus: sumažėjo derlius? Tiesa, Sov. S-goje gyventojų padaugėjo, palyginus su caro Rusijos gyventojais, bet ne vien maitinimo burnų padidėjimas čia kaltas. Maži palikti kolūkiečiams (apie pusę akro) sklypeliai, pritręsti savų vos kelių gyvulių mėšlu, davė tikrai dešimteriopą derlių.

Mes kime žvilgsnį į žemės ūkio vystimąsi JAV. Idomu, kaip čia vyko žemės ūkio nuosavybės paskirstymas, ir kokios čia pavienių žemės ūkių didumo problemos. Žurnale "The Spotlight" yra straipsnis "Joint Venture in Farms May Save US Agriculture" (Drąsus jungtinis sumanymas gali išgelbėti JAV žemės ūkį). Kas gi pasidarė su JAV žemės ūkiu, kad kyla rūpestis dėl jo žemės ūkių produkcijos ateities? Žinoma faktas, kad dirbančių žemės ūkyje JAV vis kaskart mažėja. Jei 1880 m. esant 50,2 mil. gyventojų, tai iš jų žemės ūkiuose dirbantių buvo 23 mil. arba 49% visų dirbančių. Šiandien farmose beliko apie 2,7% visų JAV dirbančių. Kas atsitiko su tais gausiais ūkininkais, prieš šimtmetį gyvenusiais kaime? Jų palikuoniai sumiesionėję, nelyginant kaip mūsų nūdienis jaunimas Lietuvoje: visi į miestus. Bet juk Amerikoje niekas neįvedė, ir tikimės, neįves kolūkių.

Kas atbaidė skaitlingus ūkininkus pamesti savystovius ūkius ir pereiti į miesto nesavystovius, prastų ar kvalifikuotų darbininkų eiles? Gal tikresni ir didesni uždarbiai, gal mažiau komplikotas ir trumpesnis valandų darbas?

Ūkininkai – tai tautos pagrindas. Tai įrodo ir senovės Romos istorija. Romėnai buvo priversti palikti savo ūkius ir persikelti gyventi į Romą, kuri pasidarė perpildyta, o kaimas ištuštėjo. Maistas tapo importuojamas iš Sicilijos, Š. Afrikos, Egipto ir Krymo pusiasalio. Kai užpuļdavo piratai laivus, javus vežančius į Romą, tada pritrūkdavo duonos. Kas gi priverė romėnų ūkininkus palikti ūkius? Nagi nuosimčiai. Jei ūkininkas paskolindavo 10 dinarų, tai turėjo jų grąžinti 11, o per 14 metų skola pakildavo į 40 dinarų. Nepajėgiąs sumokėti skolos ūkininkas, netekdavo ūkio su

KREMI VEIDRODŽIAI

Pasaulio ekonominė krizė latvio karikatūristo akyse.

GUDŲ JUMORAS

Kartą Dievas paklausė vokiečių, ko jis labiausiai norėtų.

- Deutschland ueber alles! - atsakė. Į tą patį klausimą lenkas atsakė:

- Nuo jūrų iki jūrų! - Lenkijai.

Atėjo eilė ir gudui. Klausia Dievas:

- Kas tu?

- Gudas.

- Ko tu labiausiai norėtum?

- O ką Jūs man galėtumėt duoti?

- Viską, ko tik pageidautum.

- Netikiu.

- Aš esu Dievas ir viską galiu.

- Aš turiu labai didelį prašymą, kurį ir Jums sunku būtų įvykdyti: norėčiau, kad mano kaimyno karvė pastieptų nes ji tokia graži, o mano visai sulysusi...

rūs išbėrimai, alergiškos, tui gaminti pagrindo, ir kas nervinis pakrikimas ir net gi nori sulaukti likimo senovės pasibaisėtinais plinta visos Romos ūkininkų arba Lietuvos išvietintų ūkininkų.

Kas kita organiškas ūkininkavimas, kuomet yra galimybė panaudoti gyvulines trąšas nepajėgiame plnia įsisąmoninti tos baisios Lietuvos kaimo tragedijos, kuomet pridedumo ūkiai (100-200 akrų siegti skurdaus atlyginimo ir ar didesni), ir tokiuose ūkiuose pari žemė duoda sveiksmo bei iniciatyvos ūkininkų maistą. Ar įmanoma, kad vime, taipgi tapę savotiškais vieton mokamą fermeriamų kaimo pastumdėliais, – ūkių neišdirbamą žemę premijų ninkai pasiskubino išleisti sąjoms pasinaudoja didėji vo vaikus į miestus. Kaip žemvaldžiai), kaip daroma koks maras, visus tuos grajų JAV, geriau būtų gelbėti tuos žiai tvarkomus: vienkiemus bankrutuojančius fermerius, nušlavė nuo žemės paviršiaus perimant jų paskolas valsty- tarptautinis sovietizmas, kurbei-Toks fermeris pasidaryturiis tepripažįsta "nužemintus tik dalintu savo farmos savi- vergus". Nejaugi panasaus ninku, bet jam būtų suteikia – likimo gali susilaukti aukšma galimybė išsilaukyti ūkyje čiausio gyvenimo lygio šalis, ir palaipsniui, pagerėjus ap- kaip Kanada ar JAV, jei ne- linkybėms ar konjunktūrai, bus rastą priemonių prilaikyti išsimokėti.

Šalis, netekusi savystovių ninkų, kurie sudaro kiekviesu iniciatyva ir patyrimu ūkininkų, nebeturi sveikam maist- katingumo pagrindą. J. V.

TAIP YRA BUVE

Dabartinėje VILNIAUS KATEDROS AIKŠTĖJE, XIII a. buvo įkurta vyriausioji šventykla.

Stryckovskis savo kronikose šitaip pasakoja apie tą įvykį. Lietuvos kunigaikštis ŠVENTARAGIS su savo sūnumi GERIMANTU medžiodamas užėjęs šią vietą ir būves sužavėtas gamtos gražumu. Čia jis apsistojo ir įkuria šventyklą.

Kunigaikščiui Šventaragiui mirus. Gerimantas tėvo valią vykdydamas, iškerta šimtametį ažuolyną, padaro didelę aikštę, paaukoja dievams daugybę žvėrių ir, Lietuvos bajorų ir didikų akivaizdoje, ant milžiniško laužo, sudegina savo tėvo kunigaikščio Šventaragio kūną. Sekant bočių papročiu, kunigaikštis sudegintas karo šarvuose, ginkluotas, gražiausiuose parėduose. Kartu sudegė jo milimieji medžioklės šunės, vanagas, sakalas, žirgas ir tarnas.

Nuo to laiko tas slėnis, dabartinė Katedros Aikštė ir buvo Šventaragio slėniu vadinamas. Ir pasiliko paprotys toje vietoje mirusiųjų kunigaikščių kūnus deginti.

/Iš VILNIUS, 1923 m., K. Binkis ir P. Tarulis/

AA CENTRINĖS:
Montreal 273-7544
Ottawa 523-9977
Toronto 489-3693
Hamilton 522-8392

London 438-1122
Windsor 252-3842
Calgary 287-2712
Winnipeg 233-3508
Sudbury 674-6217

JEIGU GERI IR GALI GERTI – TAVO REIKALAS

JEIGU NORI NUSTOTI – MŪSŲ

ATEIK Į LIETUVIŲ A.A. (ALCOHOLICS ANONYMUS) GRUPĖS SUSIRINKIMĄ. SUSIRENKAME KIEKVIENA TREČIADIENĮ, 7722 GEORGE ST. LA SALLE, QUE.

8 val. vakaro.

ARBA SKAMBINK MUMS:

Leonui G.: 366-2548 (namų); 489-5391 (darbo);
Henrikui N.: 277-7868; Dainiui L.: 768-9606;
JOKUI R.: 337-8637

CFMB

RADIO 1410 MONTREAL

LIETUVIŠKA RADIO
PROGRAMA

KIEKVIENĄ ANTRADIENĮ NUO 11:30 iki 12 val. NAKTIES
Programos vedėjas: L. STANKEVIČIUS
1053 Alpanel Cr. Duvernay, P.Q. Tel.: 669-8834

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiame
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:

8½ % už 90 dienų term. indėl.
8½ % už 6 mėn. term. indėlius
8½ % už 1 metų term. indėlius
9 % už 2 metų term. indėlius
10 % už 3 metų term. indėlius
10 % už pensijų planą
9 % už namų planą
7½ % už specialią taup. s-tą
7½ % už taupymo s-tas
6 % už čekių s-tas (dep.)

I M A:

už asm. paskolas nuo 12%
už nekilnojamo turto paskol.
(mortgages):
su nekeičiamu nuosimėniu
1 metų 11%
2 metų 12%
3 metų 13%
(fixed rate)
su keičiamu nuosimėniu
1, 2 ar 3 metų... 10½%
(variable rate)

AKTYVAI VIRŠ 35 MILIJONŲ DOLERIŲ

Asmeninės paskolas duodame iki \$50,000 ir mortgičius iki 75 % ikainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas Piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos (Line of credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 10 v. ryto iki 3 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 10 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais – nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p. (Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai – 1573 Bloor Street West,

Telefonai: 532-8723
ir 532-1149

Toronto, Ontario
M6P 1A6

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont.
M6H 1A8

TELEFONAI: 532-3400
532-3414

AKTYVAI – VIRŠ 22 MILIJONŲ

KASOS VALANDOS:

Pirmadieniais 10–3
Antradieniais 10–3
Trečiadieniais uždaryta
Ketvirtadieniais 10–8
Penktadieniais 10–8
Šeštadieniais 9–1
Sekmadieniais 9:30–1

MOKA UŽ:

90 dienų term. indėlius ... 8½ %
180–185 d. term. ind. 8½ %
Term. ind. 1 metų 8½ %
Term. ind. 2 metų 9 %
Term. ind. 3 metų 9½ %
Pensijų s-ta 10 %
Spec. taup. s-ta 7½ %
Taupomųjų s-ta 7½ %
Depozitų-čekių s-ta ... 6 %

DUODA PASKOLAS:

Asmeninės nuo 12 %
Mortgičius nuo 10½%–12½%

ANAPILYJE SKYRIUS VEIKIA SEKMADIENIAIS 9:30 r. – 1 v.r.

Duodame asm. paskolas iki \$50,000 ir mortgičius iki 100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asm. paskolas iki \$10,000. Paroduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už įrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS – NE PELNAS, BET SAŽINGAS PATARNAVIMAS

Ottawa

CARLETON PLACE

Apie 30 mylių nuo Ottawos, pietų vakarų kryptimi yra Carleton Place vietovė. Netoliese jos yra didelis Mississippi ežeras. To ežero pakrantėje, 55 žemės akroplo – mūsų tautietis MYKOLAJIS JONAS turi įrengęs Mississippi Lake Camping biznį.

Šioje vietovėje pradėjo kurtis jau prieš 20 metų. Prieš tai turėjo pasistatę netoliesios vietos, prie 7-to kelio motelį, kurį pardavė. Nors ir neturėjęs toje biznio srityje specialaus patyrimo, bet būdamas gabus ir veržlus, apsižvalgo įvairiose vietose, kaip padaryta ar daroma, savo sveika lietuviška galvose na ir užsispyrimu, šiandieną yra gana gerai įsikūręs.

Jo stovyklavietėje yra trys dalys. Pirmoje – paplūdimys ir vieta apsisotiti pavasarotį trumpą laiką su visais būci-

OTTAWOS lietuvių šokėjų grupė, vad. Alės PAŠKEVIČIENĖS, Baltieji šokių vakaro programoje 1952, l. 7. Nuotr. iš A. Paškevičiaus archyvo.

nais patogumais ir reikme – nimis. Antroje dalyje, mokėdami nuomą, vasarotojai gyvena savose patalpose, kurių neišveža žiemai. Kitų metų pavasarį, atvykę į savo vietą, tęsia vasarą. Trečiojoje vasarvietės dalyje norintieji nusiperka pastatytas modernes vasarvietes, kuriose gali nuolatos gyventi, tačiau žemė – kur pirktas pastatas stovi, neparduodama. Pastato savininkas moka nuolatinę nuomą už vietą. Abejose pastarose dalyse yra parūpinta kiekvienam pastatui vanduo, įrengta kanalizacija ir elektros tinklas. Už elektros naudojimą, kiekvienas vartotojas atsiskaito su HYDRO atskirai. Mokesčiai savivaldybei taip pat su mokami kiekvieno atskirai.

Pajamos šiuo metu atrodo nuolatinės ir gerai užtikrintos.

Joną Mykolaitį gerai prisimena visi vyresnio amžiaus

Ottawos apylinkės lietuviai. Pačioje pradžioje jis buvo gana aktyvus mūsų apylinkės narys. Dalyvavo Alės Paškevičienės vadovaujame Tautinių šokių būrelyje.

Pridėtoje nuotraukoje iš 1952 metų, Jonas Mykolaitis pats dešinysis šalia būrelio vadovės.

Panorėjęs ikurti savąjį biznį ir būti savystoviu, turėjo išsikelti tolokai nuo Ottawos. Tuo būdu ir nutruksta visi buvę ryšiai su mūsų Bendruomenė. Yra sukūręs mišrią šeimą: žmona graikų kilmės. Sakosi pasigendąs savųjų tautiečių. Džiaugiasi, kai vienas, kitas, apsilanko jo vasarvietėje aplankydam jį. Kartais iškelia mūsų tautinę vėliavą stovyklavietės stiebe.

Šio mūsų tautiečio gyvenimo eiga yra tipinga Kanadoje esančių etninių grupių tipinio mozaikoje.

Albinas Vilniškis

st.catharines

PASIDŽIAUGĖME NAUJA
LIETUVIŠKA ŠEIMA
VAIŠINGAME MONTREALYJE

Š.m. rugpjūčio 13 d., Montrealio Aušros Vartų šventovėje sumainė žiedelius Teresė Keršytė ir Antanas Mickus. Abu jaunieji kaip nauja lietuviška šeima yra išeivijos ažuolai, tiekiantys viltį, kad įdiegtą tėvų melą lietuviškiems papročiams, kalbai tęsite ir toliau ir teiksite džiaugsmą tėvams, kurie, būdami patriotai lietuvių, judu išauklėjo patriotais vaikais, ir eisite jų pėdomis. Abu priklausėte lietuviškai veiklai. Teresė – dainavai Mergaičių Chore "Pavasaris", o Antanas – Aušros Vartų parapijos chore. Taip pat, netik tėvų, bet ir mūsų išeivių lietuvių viltys yra jūmyse, ir tikime, kad ir toliau būsite tautinės idėjos puoselėtojai ir taikiepsite savo vaikams.

Šie mano nuosirdūs linkėjimai yra palydint jus į naują šeimos gyvenimą.

Būdamas iš St. Catharines kaip vestuvių dalyvis, tik prieš kelis metus susipažinęs su labai nuosirdžiais lietuvišiais J. ir A. Keršiais, buvau pakviestas į jų dukrės Teresės vestuves. Nežiūrint 460 mylių kelionės, be manęs, į vestuves važiuavo A. Panumis, A. ir O. Pamatčiai ir J. ir M. Paukščiai. Marija Vyšniauskaitė – Paukštienė ir Anelė Keršienė yra giminės.

J. ir A. Keršiai, patys būdami draugiški, išgijo ir nemaža draugų, lankydami pas J. ir M. Paukščius St. Catharines. Todėl ir teko mums dalyvauti jų šeimos šventėje.

Nebūdamas giminė, paklausiau, kad nurodytų artimiausią nakvynės viešbutį, bet p. Keršiai atsakė: "Viešbutyje nenakvosite, visiems vietos bus parūpintos pas lietuvių!"

Aš, A. Panumis ir A. ir O. Pamatčiai buvome apnakvyninti pas P. ir E. Klezus.

Be abejo, pirmą kartą atvykus, jautiesi nedrąsus, bet tai tęsėsi tik akimirką, ir tuojau pastebėjus mūsų šeiminių brolišką draugiškumą ir vaišingumą, užsimezgė kalbos, lyg būtų seni draugai.

Sekančią dieną, po kelionės visi pailsėję, pasiruošėme vykti į Aušros Vartų šventovę, stebėti Teresės Keršytės ir Antano Mickaus vedybų ceremonijos.

Vienoje P. ir E. Klezų mėsinoje nebūtume visi sutilpę. P. Klezo pastangų dėka, mane ir A. Panumį nuvežė į vestuves ir parvežė jų artimi kaimynai L. ir G. Balaišiai. Jiems dėkojame!

Po iškilmingų ir gražių vestuvių tuojau vyko į puošnią italų salę – Buffet Sorrento. Čia jau stalai buvo apkrauti šaltais užkandžiais, įvairiais vaisiais, vėliau buvo karšto maisto vakarienė. Stebino ne tik mane, bet ir kitus, kad nuo 4 v.p.p. iki skirstantis 1 val. ryto, salės patarnautojai aprūpino dar įvairiu maistu svečius.

Rugpjūčio 14 d. daug svečių susirinko pas J. ir A. Keršius pietums. Dalis svečių po pietų išvyko į Hamiltoną, Torontą, St. Catharines miestus, nes sekančią dieną reikėjo eiti į darbą. Kiti pasiliko ir, vadovaujant Vl. Drešeriui, išdainavo keletą tuzinų dainų. Mane stebino jo marti Alma Staškevičiūtė – Drešerienė. Ji jauna, be abejo gimusi išeivijoje, bet didelė mėgėja dainuoti ir

Teresei ir Antanui Mickams ir montrealiečių lietuvių draugiškumą. Taip pat ir kit St. cathariniečiai labai gerai atsiliepia apie vestuves ir patirtą nuoširdumą ir vaišingumą.

Nežiūrint tolimos kelionės, grįžome laimingai ir viskuo patenkinti.

J. Šarapnickas

hamilton

VILNIAUS ŠAULIŲ RINKTINĖS
TRADICINĖ MOTERŲ GEGUŽINĖ

Rugpjūčio 21 d. Hamiltono Medžiotojų-Žūklautojų Klubo GIEDRAITIS stovykloje prie Caledonian miestelio gegužinė praėjo puikioje nuotakoje.

Prie naujai pastatyto Klubo pastato ir ant aukštų stiebų iškeltų mūsų tautinės ir Kanados vėliavų suvažiaavo apie 200 dalyvių, kurie prie medžių pavėsyje esančių išdėstytų suolų atnaujino senas ir naujas pažintis, pasidžiaugė gražia, saulėta vasaros diena.

Daugelis dalyvių turėjo progos ir laimės išbandyti savo akies ir rankos taiklumą įvairiose šaudymo varžybose bei gausioje loterijoje ir paragauti lietuviškų maisto patiekalų.

Šią tradicinę 10-tąją Vilniaus Šaulių Rinktines Kanadoje gegužinę suruošė Rinktinių Moterų vadovė St. Petkevičienė su savo nuništamais talkininkais ir talkininkėmis, kurių daugumą sudarė D. L. K. Algirdo Šaulių Kuopos šauliai. Prie jų mielai prisidėjo ir kitų kuopų gegužinę atvykę broliai ir sesės.

Į gegužinę buvo atvykę svečių ir iš tolimesnių vietovių Montrealio, Toronto, St. Catharines ir kitur. Jų tarpe Vilniaus Šaulių Rinktinių p-kas Juozas Šiaučius, vicep. Ig. Petrauskas, vicep. St. Jokūbaitis su ponia, izd. Aug. Mylė su ponia, Valdybos narys kultūriniais reikalais J. Krištolaitis, Rinktinių Revizijos Komisijos nariai P. Kanopa, A. Patamsis, p. Saulius ir Hamiltono Lietuvių Aušros Vartų parapijos kleb. J. Liauba.

Rinktinių Sporto – šaudymo vadovo pav. J. Zavys, šaudymo instruktorius B. Šavickas.

Gautasis gegužinės pelnas virš \$800, – paskirtas Rinktinių Savišalpos Fondui. \$100, – paaukota "Giedraičio" Klubo pastato įrengimų užbaigimui.

Didi padėka priklauso nuništamais šios tradicijos puoselėtojai St. Petkevičienėi, Andriui Petkevičiui ir visiems jų nuolatiniams talkininkams, kurie dirba per eilę metų, reikia tikėtis ir toliau rodys šaulių gyvastingumą Hamiltono parsuruoštas šaunias vestuves dangėje.

J. Š.

DRESHER

INSURANCE &
REAL ESTATE BROKERS

233-3334 – 231-2661 – 231-6226

3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja – V. DREŠERIS ir A. MIKŠIENĖ

Darbo valandos: 9 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais 9 v.r. – 12 v.p.p.

Narys of "Better Business" Buro

INSURANCE

* Namų – Gyvybės
* Automobilių
* Komercinių

533-1121 Walter Dauginis 822-8480

Insurance Agency Ltd.

1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

V. Bačėnas

ALL SEASONS TRAVEL, B.D.

1551 Bloor St. W.

Visais kelionių reikalais

TORONTO, Ont.

bet kur pasaulyje skambinti:

M6P 1A5

Tel. 533-3531

NEPRIKLAUOMA LIETUVA

toronto

REGISTRACIJA I AUGŠTES –
NIUOSIUS LITUANISTIKOS
KURSUS

vyks RUGSĖJO 19–20 d. d. nuo 6–9 v.v., West Park Secondary School, BLOOR ir DUNDAS gatvių sankryžoje. Veiks ir toliau 11, 12 ir 13 klasės. Jeigu susidarytų 15 asmenų, norinčių imti pradinį lietuvių kalbos kursą, jie būtų suorganizuoti.

london, ont.

LONDONAS RŪPINASI
KANADOS LIETUVIŲ DIENA

SPALIO 8–9 d. d. LONDONE, baigiantis šiltajam metų laikui, bus suruoštos Kanados Lietuvių Dienos su įspūdinga koncertine programa, sporto žaidimais ir iškilmingomis pamaldomis katalikams ir evangelikams.

Nakvynių reikalais reikia kreiptis pas M. CHAINAUS – KĄ, 2 Woodrow Cres., London, Ont., N6E 1E8, tel.: 519/685-6955.

AR PASKAITAI SAVO VAIKUI LIETUVIŠKŲ LIAUDIES PASAKŲ?
JOSE RASI IR GROŽIO, JUMORO, IR ĮSMINTIES!

JEIGU GERI IR GALI GERTI – TAVO REIKALAS

JEIGU NORI NUSTOTI – MŪSŲ.

ATEIK I LIETUVIŲ A A (ALCOHOLIC ANONYMOUS)
GRUPĖS SUSIRINKIMĄ, SUSIRENKAME KIEKVIENA
PENKTADIENĮ 119 MIMICO AVE. (Royal York Rd. ir
Mimico Ave. kampas) TORONTE, 7.30 v.v.

SKAMBINKIT Tel.: 487-5591

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

— Įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ

KREDITO

KOOPERATYVAS

TALKA

830 Main St. E.
L8M 1L6
Tel.: 544-7125

Kviečia visus lietuvius pasinaudoti teikiamais patarnavimais

MOKAME UŽ:		IMAME UŽ:	
depozitus (P.C.A.)	6%	nekin. turto pask.	11%
santapus	7.75%	asmeninės paskolos	13 1/2%
kasdieninės palūkanos			
už santapus	7%		
term. depoz. 1 m.	9.5%		
term. depoz. 3 m.	10%		
reg. pensijų fondo	9.5%		
90 dienų depozitus	9.25%		

DARBO VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 10 v.r. iki 5 v.p.p., trečiadieniais nuo 10 iki 1 v.p.p., penktadieniais nuo 10 v.r. iki 7 v.v., šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 12 v.r.

montreal

Buvusiam LITO Revizijos Komisijos pirmininkui

A + A

JONUI MASKOLIŪNUI

mirus,

Jo motiną VERONIKĄ nuoširdžiai užjaučiame —

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJOS
VALDYBA, KOMISIJOS IR TARNAUROJAI

JAU SUMAINYTI AUKSO ŽIEDELIAI ...

D. N. BALTRUKONIS

Saulėtą ir karštą rugpjūčio mėn. 13 d., šeštadienį, Aušros Vartų šventovėje Montrelio lietuviškoji visuomenė atžymėjo neeilinį įvykį. Tą dieną, 3 val. p.p. dvi montrealiečių lietuvių šeimos atšventė savo pirmagimių vaikų vestuves. P. ir M. Mickai iš Longueil apvedino savo vienturtį sūnų Antaną su šaunia A. ir J. Keršiu iš Verduno dukra Terese. Abu jaunavedžiai yra aktyvūs choristai — dainininkai. Jaunasis jau virš 10 m. AV Choro ir Vyrų Okteto narys. Teresė spėjo pasižymėti kaip stipri mergaičių choro "Pavasario" dainininkės solistė ir deklamatorė. Savime supranta — su tokia užnugariu vestuvės turėjo būti nepaprastos. Na, tokios ir buvo.

Bažnytinės Apeigos

Jungtinių ceremonijų sušaukė beveik pilną šventovę giminių, svečių ir prietelių. Iškilmingai celebruojant jungtines su mišiomis, vokalinę dalį atliko net 3 vienetai ir 2 solistai. Pagrindinį giedojimą atliko AV Parapijos Choras, sekamas Okteto ir Vyrų Choro. Visą šį iškilmingą giedojimą užbaigė solistai — A. Keblys ir Montrelio pažiba Gina Čapkauskienė. Mišrusis choras, talkinamas "Pavasario" Mergaičių Choro. Giedojo giesmes, kurias pasirinko patys jaunavedžiai. Pažymėtina, jog kleb. Jonas Kubilius, SJ abu jaunavedžius apkrikštino

jo prieš porą su viršum dešimtmečių, o štai dabar jis juodu ir apvedsino!

Džiaugėsi šventovė, regėdama tokias lietuviškas vestuves. Tai vis retėjantis reiškinys — šioje ir kitose lietuviškose šventovėse matyti tokias 100% lietuvių santuokas. Abiejų jaunavedžių tėveliai yra pasižymėję kaip uolūs šios parapijos nariai, geri, susipratę lietuviai, išauuginę abu jaunuosius aktyviais lietuviškosios dainos ir kultūros puoselėtojais. Ir nenuostabu, kad ta iškilmingai — džiaugsminga diena sutraukė tokį būrį dalyvių ir dainininkų.

Džiaugsmingai suskambo šventovės varpas, visai didžiulei dalyvių ir celebrantų masei judant iš šventovės laukan. Atrodė, lyg ir gamta džiūgavo drauge, švėsda — ma šį įvykį — skaidri popiečio saulutė tvyskėjo iš giedro dangaus.

Erdvioje šventovės įžangos pakopą aikštelėje dar ilgokai maišėsi, bendravo, juokavo jaunavedžiai, jų tėveliai, svečiai ir prieteliai, besisveikindami, besišnekučiuodami. Aukštai, šventovės frontono Aušros Vartų rijos atvaizdas atrodo irgi meiliai šypsojosi, žiūrėdama į tokį džiaugsmingą įvykį čia, mūsų Montrelio lietuvių šeimoje.

Maišėsi, pynėsi, sukosi, užė, klegėjo ši spalvinga grupė. Spragsėjo foto aparatai. Spalvingai apsirengusių merginų tarpe matėsi daug

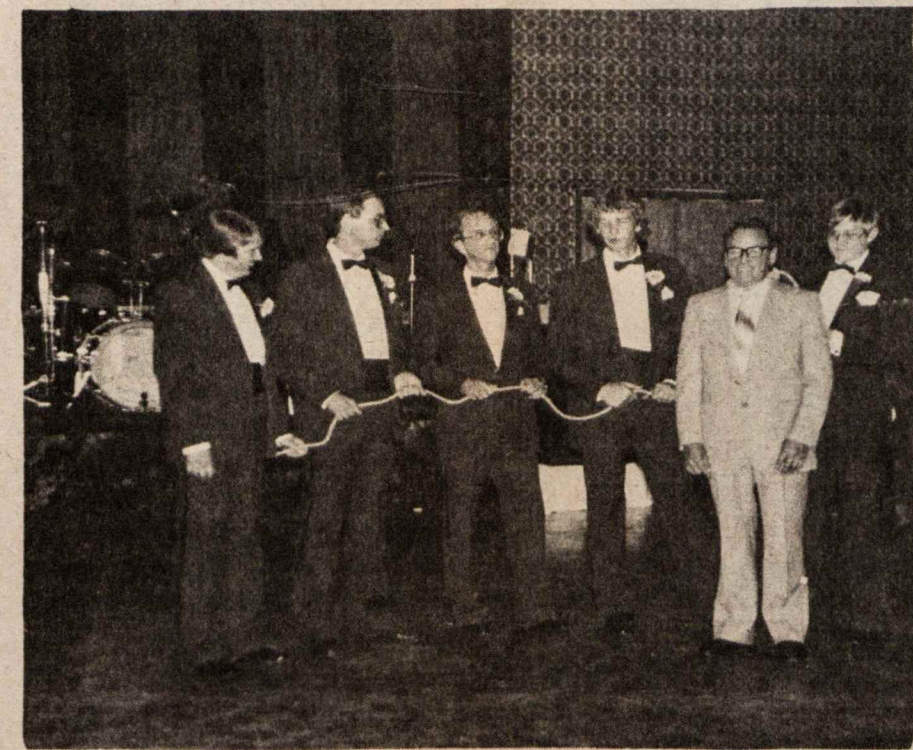

Jaunieji — Antanas Mickus ir Teresė Keršytė prie vestuvių stalo

Dešinėje: nebera keliaraiščio ...

Apačioje: piršlys J. Gudas ir jo "korikai"

Visos nuotraukos D. N. Baltrukonio

Iš jaunamartės draugų iš "Pavasario" choro.

Pagaliam, pamažu, neskubėdama visa ši džiugi masė pradėjo sėstis į automašinas trumpai kelionei į pokylių salę čia pat, netoliese, naujoje LaSalle priemiesčio dalyje.

Vestuvių Puotoje ilga vilkstine patraukė vestuvinių gražiuoju akvaduko bulvaru. Pro masyvų Angrignon Zoo parką ir pro pereitų metų Lietuvių Dienų iškilnių rūmus, atsiradome prie gana puošnaus ir naujo pastato su erdviomis aikštelėmis.

O tos dienele skaidrumas, o popietės gražumas! Karšta saulėlė stumė stumė vestuvinius pokylių salės prieglobstį. O salė, salė! Kiekviena siena išdekoruota Italijos menininkų rankomis. Čia matai ir gražiuosius Romos Koliziejaus rūmų griuvėsius ir Vatikano bazilikos fasadą ir Venecijos kanalų gondoljierius. Aplinkui, pasieniais išdėstyti apalūs stalai, talpinantys apie 8 svečius kiekvienas. Vidury salės — erdvi aikštė šokiams. Svečiai nedelsdami grupuojasi prie stalų pagal giminytes, pažintis, būdo bei fizines savybes. Vėsių gėrimų baras netrukus tampa populiariausia vieta. Salė sužia nuotaikingais vestuvių sve

čiais.

Netrukus įžengė ir jaunavedžiai, lydimi 5porų pabrolių ir pamergių. Orkestras sugaudžia vestuvinį maršą. Visa vestuvinė svita apžygiuoja aplink salę. Skraido saldainiai ir kitos gėrybės. Svečiai užia ir ploja. Pagaliau visa jaunavedžių svita susėda prie ilgo vestuvinio stalo, kurio centrą puošia didžiulis vestuvinis tortas.

Iškilnių vadovas sol. A. Keblys perima ceremonijų vedimą. Linksmoji dalis prasidėjo. Tarp gausių vestuvinio stalo skanumynų matosi ir lietuviškųjų kulinarijos šedevrų.

Italių kulinarinė tarnyba po įžanginės sriubos, kuri pati jau buvo labai turtinga kalerijomis, dabar pradėjo servuoti "ribsteakus" su visokiais padažais, grybais ir kitais priedais. Po to sekė turtingas desertas, kava su pyragaičiais, na ir dar įvairių likerijų tarnyba siūlė pakartotini. Kiek tūkstančių kalorijų teko šį vakarą asmeniškai suvartoti — baisu ir pagaltoti...

Tik pradėjus valgyti, ima skambinti stiklai, lėkštės, daužomi šakutėmis, šaukštais ir kitais instrumentais. Nuo estrados per mikrofoną ceremonijų vadovas sol. A. Keblys užtraukia "Karti,

karti, degtinė karti, kad pasibučiuotų, tai būtų saldi..." Jaunavedžiai — paff — ir pasi — bučiuoja. A. Keblys toliau jau traukia "Saldi, saldi degtinė saldi..." Netrukus vėl, ir vėl...

Suskamba pirmųjų šokių melodijos. Jaunavedžiai išeina pirmieji. Juos paseka pabrolių su pamergėmis poros. Prisiūngia ir kiti svečiai.

Pirmosios pertraukos metu A. Keblys pristato įžymesnius svečius, atvykusius iš įvairių Amerikos vietovių. Štai, viešnia net iš Nebraska valstijos, eks-montrealiečiai iš Floridos Vl. ir G. Drešeriai, svečias iš N. Anglijos — Worcester'io, p. Meilus. Tačiau didžiausias būrys — tai iš kaimyninės Ontario provincijos — St. Catharines p. Šarapnickas, Hamiltono, na ir Toronto. Tai vis čia gyvenę ar gimę montrealiečiai.

Pagaliam pristatom abiejų jaunavedžių darbo kolegas: iš London Life /Teresės/ ir Birk's Co /Antano/.

Po smagių valsų, polkų, pasiutpolkių, tangų ir kitokių šokių, muzikantai nuėjo atsikvėpti. Čia buvo gera proga pasirodyti mūsų Vyrų Choro ir Okteto vokalis — tams. Oktetistai, susibūrę prie jaunavedžių stalo, sutraukė savo tradicinę Raudonikio kompoziciją "Lauksiu Tavęs Ateinant". Netrukus kitame krašte salės susibūrė Vyrų Choro grupė. Suskamba A. Keblio vedama "Sūrus, sūrus marių vandenėlis" /B. Dvariono kompozicija/. Šiam nutilus, D. N. Baltrukonis užvedė "Ant Kalno Mūrai" /liaudies daina/. Po to A. Gudas užtraukė "Augo Sode Klevelis" /liaudies daina/. Dabar buvo prieita prie V. Kačergiaus garsiojo "Japoniškojo Himno", kurį Vincas atliko solo, palydimas mūsų "indėniškų" ritmų. Bet — kas per vakaronė be "Krambambulio"? Jį pravedė, berods, svečias iš Worcester'io, p. Meilus. Toliau, A. Urbonas pasirodė dar su

kitokiu kūriniu, kuris baigdavosi mumis visiems sušunkant kažkokį "Znač". Daina buvo kartojama, kol tas šūkis buvo tinkamai surėktas. Galų gale buvo bandomas duetas prie mikrofonų, bet šiems buvus "susabotažuotiems", harmonija gavosi ne visai "košer"... O gal jau ir mūsų su Alfonsu balsai buvo išrėkti — nežinia. Kitos tradicijos

Jau iškilimams einant į pabaigą, buvo inscenizuotas piršlio teismas ir korimas A. Keblys, užkopęs ant estrados, užsidėjo didžiulę nosį ir ėmė skaityti iš Vysk. M. Valančiaus "Palangos Juzės" visas piršlio melagio nedo — rybes. Čia, visų akivaizdoje, 5-kių pabrolių apsuptas, stovėjo su didele virve ant kaklo teisiamasis — pasmerktas pakorimui vargšas piršlelis J. Gudas. Bet laimei — nuo stalo skubiai atbėgusi jaunoji muotaka "išva-duoja" piršlį iš tos baisios kartuvių virvės. Visa drama baigiasi labai gerai.

Po keletos šokių sekė tradicinis jaunosios gėlių puokštės metimas, kurį rį pagavo jauna panelė Naujokaitė. Iškilimams artėjant prie pabaigos — vyko jaunosios veliūmo nukėlimas ir keliaraiščio nuėmimas. Abu šiuos momentus pavyko raišandžiam užfiksuoti foto kameroje.

Galiausiai — krūvon susibūrė visi buvę seni ir jauni AV Choro dalyviai ir visa ši rinktinė grupė buvo įamžinta profesionalo fotografo.

Galiausiai, iškilnių dalyvių pradėjo rikiuotis ilgai atsisveikinimų eilė, kur kiekvienas iš mūsų spaudė jauniems rankas, linkėdami abiemis geriausios ateities, neapleisti ir toliau puoselėti lietuviškosios kultūros tiesas ir išlaikymas, esant taip toli nuo mūsų senosios tėvynės kamieno.

3
Hour
Service

\$ 1.50 kelnes
pristatant
ir atsiimant

SKAMBINKIT:

365-7146

NETTOYEURS CLEANERS

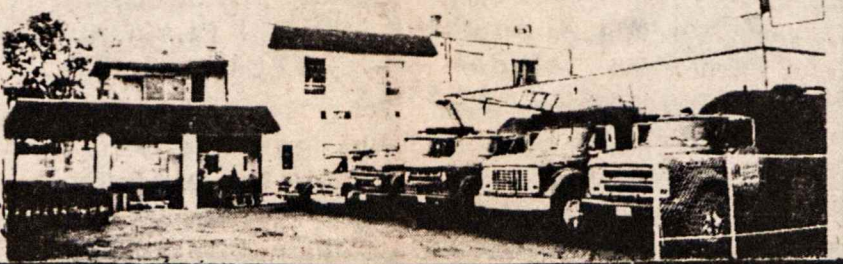
365-7146
7851-A CENTRALE

365-1143
405-900 rue. Laurier

766-2667
2000 ALLARD

GUY
RICHARD
ROOFER — COUVREUR
7725 George LaSalle

Geriausias patarėjas ir darbo atlikėjas stogadengys GUY RICHARD, kuris jau seniai lietuviams patarnauja. Darba atlieka sąžiningai ir prienamomis kainomis. Stogo dengimui ar taisymui skambinkite: 364-1470

Embassy Fur Mfg. Reg'd.

1449 St. Alexander St. Suite 209, Mayor Bldg.

SUTAUPYKITE NUO \$500.- IKI \$1000.- PIRKdami
GARANTUOTAI NAUJUS KAILINIUS PALTUS TIESIAI
IŠ FABRIKO. DAROMI PATAISYMAI BEI PERSIUVINAI.

Tel. 845-2912

EMBASSY FUR

FUNERAL HOME

J.F. Wilson & Sons Inc.

123 Maple Blvd. 5784 Verdun Ave.

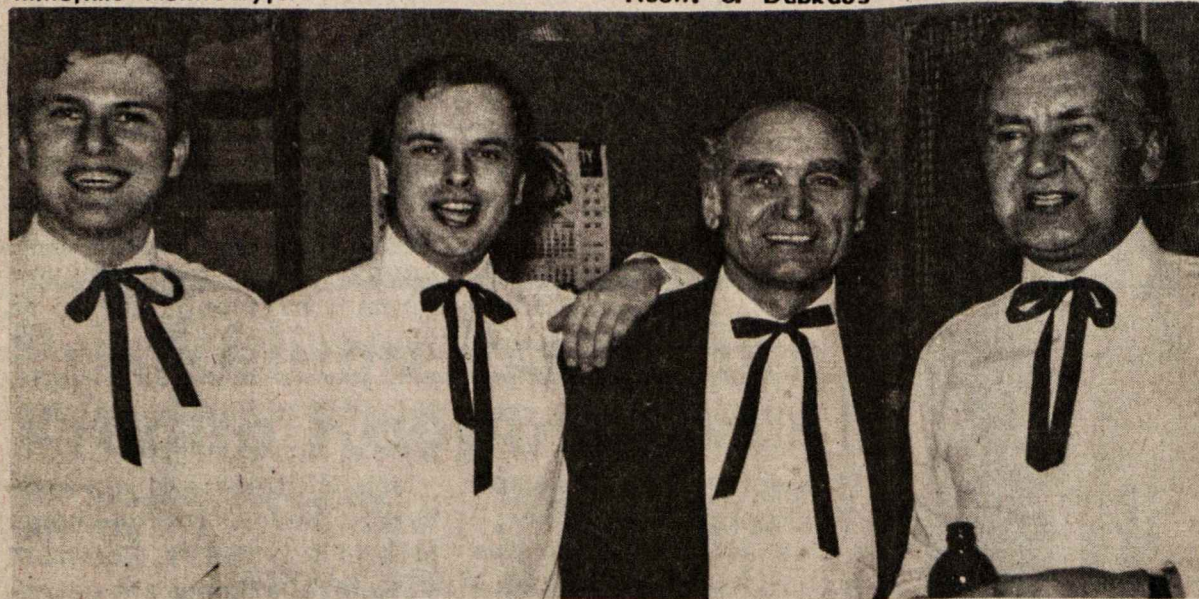
Chateauguy, Verdun, Que.

Tel: 691-4763 Tel.: 767-9956

MODERNIOS KOPLYČIOS

A. FIRAVIČIUS iš Toronto, skaitys paskaitą Tautos Šventės Minejime Montrealyje. Nuotr. S. Dabkauskas

DALIS VYRŲ CHORO DAININKŲ: Iš kairės – Antanas Žiukas, Antanas Mickus (Choro finansinis tvarkytojas), D.N. Baltrukonis (Choro korespondentas), Albinas Urbonas (oktetistas)

• **PALAITIS Stasys** susirgo ir gydomas Montreal General ligoninėje.

Philip A. Sulginski
D.D.S.
Dental Surgeon Chirurgien-Dentiste
3606 RUE CENTRALE, SUITE 209
VILLE LA SALLE, QUEBEC H8P 1N5
Tel: 364-4658

DR. J. MALISKA
DANTŲ GYDYTOJAS

1440 St. Catherine St. W.
Suite 600, Montreal, P.Q.
Tel. Bus.: 866-8235
Namų: 488-8528

DR. A.O. JAUGELIENĖ
DANTŲ GYDYTOJA

1410 Guy St, Suite 11-12
Montreal, P.Q.
Tel. Bus.: 932-6662
Namų: 737-9681

M. CUSSON R. GENDRON
VAISTINĖ

Atidaryta kasdien nuo 9 a.m. iki 10 p.m.
Šeštadieniais: nuo 9 a.m. iki 9:30 p.m.
Sekmadieniais: nuo 10 a.m. iki 9:30 p.m.
GREITAS, NEKAINUOJANTIS PRISTATYMAS
7626 Central St. Ville La Salle, P.Q.
TEL: 366-9742 ir 365-0505

Dr. A. S. POPIERAITIS

B.A. M.D. C.M. M.Sc. L.M.C.C. F.R.C.S. (c)

MEDICAL ARTS BUILDING, 1538 Sherbrooke St. W. Suite 215,
Montreal, P.Q. TEL: 931-4924

ADVOKATAS

ROMAN J. IŠGANAITIS

B. A., B. C. L.

4 Notre Dame E. Suite 504, Montreal, P.Q.
H2Y 1B7 TEL: 878-5534

ADVOKATAS

VICTOR E. RUDINSKAS

B. Eng., M. Eng., L.L.B., B.C.L.

4701 Bannantyne, Verdun (kampas 2-nd Ave.), P.Q.
H4G 1E6 TEL. Bureau: 769-8824;
Residence: 366-6245

NOTARAS

J. BERNOTAS

3 Place Ville Marie, Suite 627,
Montreal, P.Q.
TEL: (514) 871-1430

NOTARĖ

RŪTA POCAUSKAS

103 Fieldfair, Beaconsfield, H9W 4W9
Res. TEL.: 453-9142

L.K. MINDAUGO ŠAULIŲ KUOPA MONTREALYJE
RUOŠIA

TAUTOS ŠVENTĖS – RUGSĖJO 8-TOSIOS – MINĖJIMA

1983 m. RUGSĖJO 11 d. SEKMADIENĮ PO 11 val. MIŠIŲ
Aušros Vartų parapijos salėje.

PROGRAMOJE: 11 val. IŠKILMINGOS MIŠIOS.
12 val. TF Atstovybės Kanadoje
pirm. A. FIRAVIČIAUS paskaita
Meninėje dalyje – MONTREALIO LIETUVIŲ VYRŲ OKTETAS
Po minėjimo – užkandžiai, kavutė.
Organizacijos pamaldose ir minėjimo Akte kviečiamos dalyvauti
su vėliavomis. Pelnas skiriamas TAUTOS FONDUI!
KVIEČIAME VISUS ŠIOJE ŠVENTĖJE DALYVAUTI!
IĖJIMAS – AUKA 4 dol. KUOPOS VALDYBA

• Dr. Juozas ir Aldona NA-
VICKAI iš Bostono, Tarptau-
tinio Filosofijos Kongreso
metu lankėsi Montrealyje ir
svečiavosi Augustino ir Ele-
onoros Kudžmų namuose.

DĖMESIO LIETUVIAI GYDYTOJAI!

Dr. PAVILANIS Alenas,
vienas iš Montrealio Vaikų
Ligoninės direktorių, kvie-
čia visus lietuvių gydytojus,
dirbančius Quebec'o provin-
cijoje, pranešti savo adresus
ir kur dirba.

Galima pranešti "NL" re-
dakcijai arba Montreal Child-
rens Hospital 2300 Tupper
Str., tel: 937-8511.

Lina Narducci po laimingos žūklės

• Lina NARDUCCI, mūsų
sol. Ginos Čapkauskienės pa-
grindinė balso mokytoja, su-
sipažino su Kennebunkporto
lietuvių vasarviete neįprastu
būdu: pagaudama ten jūroje
daug ir didelių žuvų kasdien!
Tas žuvis ji padovanojo lie-
tuvių virtuvi. Atostogavusi
kartu su mūsų sol. G. Čap-
kauskiene, ji jau dabar
nekantrauja, laukdama kitos
vasaros ir planuodama vėl
praleisti atostogas lietuvių
tarpe Kennebunkporte. Pati-
ko jai čia ir koncertai, ir
lietuvių maistas bei drau-
giškumas. Taigi, bičiulys –
tė prasidėjo su soliste, tē-
sėsi per žūklavimą ir galu-
tina užsiantspaudavo. Lietu-
viai irgi pamėgo viešnią.

PAGERBĖDAMI MIRUSIUS, AUKOJO TAUTOS FONDUI

Pagerbdami a.a. Vinco LUKAUSKO atminimą, aukojo:
\$20, – Gilles Vezina; \$15, – Vytas Jakonis; po \$10, – Bro-
nius Bunys, Kazė Petrulis, Petras Klezas, Leonas Grige-
lis, A. Viskanta; \$5, – P. Petrauskas.

Užuojauta artimiesiems.

Dėkojame. TAUTOS FONDO ATSTOVYBĖ
MONTREALYJE

**TONY
PHOTO
STUDIO**

PORTRAITS
PASSEPORT • COMMERCIAL
MARIAGE • WEDDINGS
2540 rue SHERBROOKE, E.

TONY LAURINAITIS

MONTREAL, P.Q. H2K 1E9

525-8971

TRANS QUÉBEC SIDINGS LTD

ALIUMINIJAUS DURYS, LANGAI, STOGELIAI,
APKALIMAI ALIUMINIJUM, PLIENU, PLASTINE
MEDZIAGA. DARBAS GARANTUOTAS IR
APDRAUSTAS

Savininkas: JOHN OSKOWICZ

3351 Belair St., Montreal, Que., H2A 2A5
Telefonas: 721-9496

LITAS

**MONTREALIO LIETUVIŲ
KREDITO UNIJA**

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 786-5827

MOKA UŽ:

DUODA PASKOLAS:

Certifikatai min. \$1,000.00

1 metų 9 %

Nekilnojamo turto,
Asmenines ir
Prekybines.

Terminuoti indėliai

1 metų 8.5 %

180 – 364 d. 8 %

30 – 179 d. 7.5 %

Trumpalaikis indėlius
už \$20,000 ir daugiau

Paskolos mirties
atveju apdraustos
iki \$10,000

Taupomos sąskaitos:

Specialios 7.25 %

Su draudimu 7 %

Čekių sąskaitos 5 %

KONFIDENCIALUS IR GREITAS PATARNAVIMAS
ČEKIAI IR VISI KITI PATARNAVIMAI – VELTUI

KASOS VALANDOS

1465 De Seve

3907 A Rosemont

Pirm. Antr. Treč.

9:00 – 3:00

Ketvirtadieniais

12:00 – 8:00

Penktadieniais

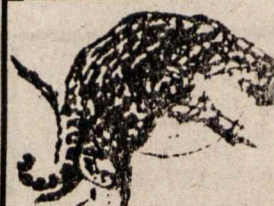
10:00 – 6:00

Sekmadieniais

10:00 – 12:30

6:00 – 8:00

12:00 – 6:00

Maurice Kaplan
Kailių siuvėjas

Tel: 767-6183

- Didelis pasirinkimas gatavų paltų
- Vasaros laikui saugojimas (Storage)
- Taisau ir remontuoju
- Siuvu ir parduodu

1449 rue St. Alexandre
Suite 500 A.

Montreal, Quebec
H3A 2G6

TEL.: 288-9646

MEMBER

FOTO M.L.S.
SYSTEM

D. N. BALTRUKONIS

IMMEUBLES – CLASIC INC.

NEKILNOJAMO TURTO VISAPUSIŠKAS

PATARNAVIMAS – PIRKIMAS – PARDAVIMAS

445 Jean Talon W. Suite 305, Montreal, P.Q.

Tel.: 273-9181 Namų: 737-0844.

DANPAR REALITIES CORP.

310 VICTORIA AVE SUITE 409

MONTREAL, P.Q. H3Z 2M9

VINCAS PIEČAITIS

Nekilnojamo turto patarnavimas Montrealyje,
Investicijos JAV ir Kanados provincijose

Tel.: Business: 482-3460
Residence: 767-4690

GREITAS IR TIKSLUS PATARNAVIMAS!

Tel. Bus.: 722-3545

Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.

DRAUDIMO AGENTŪRA

6695 – 35th Avenue, Montreal H1T-3A6

TEL. 727-3120 Namų 376-3781

Albertas NORKELIONAS, B.A. C.S.C., I.B.

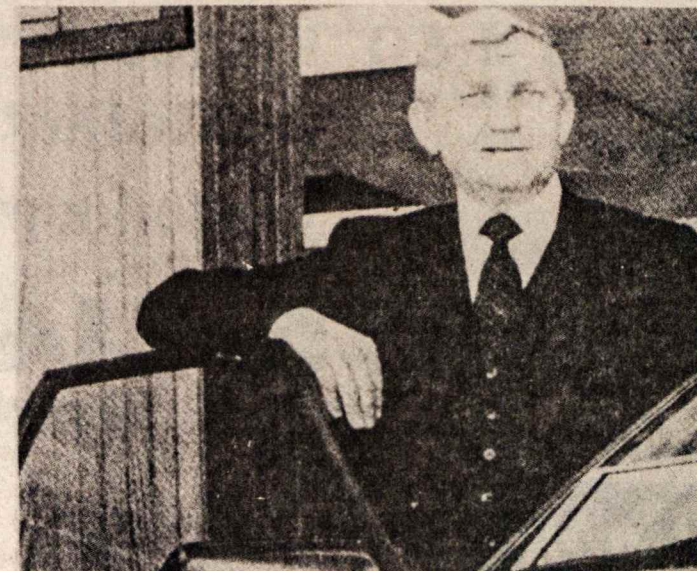
Komercinio, privataus turto, automobilių
atsakomybės, gyvybės draudimas

Agentūra veikia nuo 1945 m.

montreal west automobile

11 WESTMINSTER SOUTH, MONTREAL WEST

LEONAS GURECKAS,
SALES MANAGER

Tel. 489-5391